

AUSTRALSKÉ

Listy

IN AUSTRALIA POSTAGE PAID
IN AUSTRALIA POSTAGE PAID

AUSTRALSKÉ LISTY

ČÍSLO : 70 / 71

červen - červenec 1997

Print Post Approved

PP 242296 / 00084

\$ 2.60

V neděli
13. července
v 16 hod.

zve
všechny
krajany
na

Středověký český hodokvas a rytířské klání

L. & G. Pergl

Česká Optická Firma

57 Pelham Street
CARLTON VIC. 3053
Tel: (03) 9663 6242

ZNOJEMSKÉ OKURKY !!

K dostání v Sydney
za velkoobchodní ceny
Máte - li zájem
Mirek - 9890 9953 po 3. hod.

DENTAL PROTESIS

ODBORNÝ ZUBNÍ PROTETIK
nabízí své služby ve zvláštních případech
(stáří, nemoc atd.) ošetření doma možné,
(soukromé pojištění vyplácí
předem domluvenou částku)
Další informace
na čísle: (02) 9388 2216
mluvíme česky i slovensky
425 Old South Head Road
North Bondi NSW 2026

Hledáte příbuzné a známé?
Nabízíte služby a servis?
Máte zájem o seznámení?
Využijte

AUSTRALSKÉ LISTY !!!

**Česky mluvící solicitor / právník a advokát
vám nabízí služby**

Vynikající znalost českého a australského práva.
Kontaktujte: Vladimíra Gazdika

V. GAZDIK LL.B. & CO. SOLICITORS

Vladimir Gazdik LL.B.
Solicitor & Advocate CR

1A/6 Wongala Crescent
Beecroft NSW 2119 Australia
Telephone: (02) 9484 2221
Facsimile: (02) 9484 0606

Mobile: 015 274 734
After Hours: (02) 9980 7908
Appointments: (047) 87 6336

CONTACT

P·R·I·N·T·I·N·G

A.C.N. 002 887 238

**NAVRHNEME
GRAFICKY UPRAVÍME
KVALITNĚ VYTISKNEME
BAREVNĚ I ČERNOBÍLE
KATALOGY
OBCHODNÍ DOPISY
REKLAMNÍ NABÍDKY
SVATEBNÍ OZNÁMENÍ
VIZITKY
a další**

Unit 4, 175 Gibbes Street
CHATSWOOD, NSW, 2067, AUSTRALIA
Tel (02) 9417 8555 Fax (02) 9417 5510

APPLIED COMPUTER SYSTEMS

(Australia)

dodáváme celé systémy 'software' i 'hardware' pro
**MANUFACTURING, ENGINEERING
DESIGN, CAD/CAM
DESKTOP PUBLISHING
JOB COSTING, ACCOUNTING
MULTIMEDIA, DESKTOP VIDEO
České, EASTERN & WORLD FONTS
BUREAU SERVICE & TRAINING**

7 Boonah Street
WENTWORTHVILLE
NSW 2145

Tel: 02 9636 1873
Fax: 02 9631 2024
Mobile: 018 288 477

5th Floor 75 King St
Sydney NSW 2000

Tel: (02) 9262 1144
Fax: (02) 9262 4479

Plánujete cestu do Evropy?
Na zasedání zašleme náš katalog a zajistíme:

- levné letenky,
- ubytování,
- půjčení auta,
- zájezdy pro vaše australské přátele,
- pobyt v lázních,
- dovolenou na lodi,
- pojištění a profesionální servis.

Volejte Renatu - 9262 1144

AZ NA SVĚTĚ
ZHASNE SLUNCE

Josef Fousek

Až na světě zhasne slunce
A hvězdy v moři utonou
Podívám se co je v dálce
Za neznámou oponou
Půjdu světem ruce v kapsách
Do krajiny naděje
Snad mě láska co mi zbyde
Na mé pouti zahřeje

Až v ulicích zhasnou lampy
A z oken zmizí žlutá zář
Naložím těch svých pár švestek
Plných smutku na trakař
Něhu domov úsměv slzy
Vyprávění modřinů
Všechny děti opuštěné na své srdce
přivinu

Až na světě zhasne láska
A ze rtů zmizí mám tě rád
Unaveným řeknu sbohem
A půjdu noci pro kabát
Po žebříčku lidských vzdechů
Na útěk se k slunci dám
Řeknu hvězdám že jsem nechtěl
Umřít mezi lidmi sám

Až na světě zhasne slunce
A hvězdy v moři utonou
Podívám se co je v dálce
Za nebeskou oponou
Po žebříčku z lidských strastí
Na útěk se k slunci dám
Všechny slzy za kus lásky
Bláznům v nebi rozprodám

Češi na březích Atlantiku ?

Štěpán Skřivánek

Shakespeare sice v jednom ze svých dramát položil hranice Čech až k jakémusi moři, ale přístup k Atlantiku začíná českému státu kynout teprve koncem druhého tisíciletí. V republice se ještě nedávno vážně uvažovalo o neutralitě a také o zbytečnosti armády, která v tomto století už třikrát bez boje složila zbraně. A teď najednou vojenský pakt se západní Evropou, Spojenými státy a Kanadou?

Z pohledu amerického orla se jeví Polsko, Maďarsko a Česká republika jako východní výspa Severoatlantického paktu. Německo ustupuje do druhé linie - vidíme-li nepřítele na východě. Z hlediska českých strategií má členství v nejmočnější alianci vojenských sil tohoto století význam především politický. Už nemáme být sami. A kdo by se odvážil napadnout jednoho člena aliance, jakoby napadal všechny. Pokud se Čechy nestanou bojištěm v první linii, perspektivy jsou růžové.

NATO - North Atlantic Treaty Organization - je sice organizací vojenskou, ale má však úlohu obrannou. Přímnými popudy k jejímu vytvoření byl právě puč v Československu v roce 1948 a v roce 1949 sovětská blokáda Berlína, která pak následovala. Oběť dvou vojenských okupací, Český stát, se stává členem obranného systému evropského v němž jsou dnes sdruženi bývalí agresori spolu s napadenými. Pokud nedojde k nějakým neočekávaným zvratům, je vlastně Česká republika už jednou nohou v Evropské unii. Ač to tak nebylo Západem formulováno, je zřejmé, že členství v hospodářské unii západní Evropy je podmíněno členstvím v NATO, alespoň pokud se týká České republiky.

Nenamíluje se ale, že naše členství v Severoatlantickém paktu bylo nějak vykoupeno zásluhou. Členství získává i Maďarsko - a to bylo v obou světových válkách na straně útočníků. Nezapomínejme také, že pod zorným úhlem moskevským je teď Česká republika v předvoji "nepřátelské" aliance ohrožující ruskou bezpečnost. Na různých si tedy raději nestelme.

Stručný přehled rubrik

Češi na březích Atlantiku	01
Kostlivec ve švýcarské šatně	02
Zprávy z ČR a SR	03 - 04
Za zahraničí	05
Ruští Rudolfové	06
Špion jemuž nevěřili	07 - 08
Panorama české Austrálie	09
Plukovník J. Novák	10
Nad dopisy čtenářů	11
Kultura	12
Historie ČOD	13
Z tajů australské mluvy	14
Peter on Scooter	15 - 16
Perly a perličky	17
Vláda národního blahobytu	18 - 19
Himaláje - prudce po pětadesátce	20 - 21
Kniha - přítel člověka	22
Člověk - přítel knihy	23
Křížovka	24

KOSTLIVEC VE ŠVÝCARSKÉM ŠATNIKU

Jaroslav Svoboda

Největším novinářským slágrem roku se letos stala obžaloba Švýcarska z podvodů a machinací s židovským předválečným majetkem, zvláště s tajnými vklady, životními pojistkami a osobními drahocennými šperky v tajných bankovních schránkách švýcarských měst. Dokonce vyšlo najevo, že už od sklonku roku 1943 se kupovaly, hluboko pod cenou, od zvláštních nacistických překupníků i zlaté zubní protézy, které se pak v Curichu tajně tavily a slévaly do zlatých ingotů...

Po celých padesát let historikové psali úřední švýcarskou verzi dějin, že totiž Hitler se velmi bál pověstného švýcarského Bürgerkorps a jeho skvělých horských ostrožců a proto prý respektoval švýcarskou nedotknutelnost. Ale nedávno byly objeveny tajné, dosud neznámé nacistické dokumenty, které se zmiňují o plánu na přepadení Švýcarska, ke kterému mělo dojít koncem července 1940. Tento plánovaný dvoudenní přepad a s tím spojený Anschluss měl krycí jméno Operation Alpenblick. K tomu účelu byla zformována malá armádní skupina, které měl velet pověstný esesácký "Jánošík" Oberstumbannführer Otto Skorzeny.

Zbývalo pouhých několik hodin před hodinou "H", když byla v tajném vyjednávání švýcarská neutralita vykoupena. Tim výkupným, které tu nacisté získali, byla jednak ochotná švýcarská kolaborace po dobu války a po válce pak falšování cestovních dokladů do Jižní Ameriky, za zvláště vydatné pomoci Mezinárodního červeného kříže a snad i Vatikánu. Ty nejneravnější podvody prý zůstanou utajeny navždy...

Švýcarské vládní kruhy o celé nechtutné aféře oficiálně přísně mlčí, neoficiálně pak tvrdí, že se tu jedná o sprosté padělky tzv. nacistických dokumentů, jako byly nedávno neslavné Hitlerovy deníky.

Týdeník "The European" k tomu lakonicky dodává, že Švýcaři jsou dnes sotva v situaci, kdy mohou ukazovat na jiné a obviňovat je z podvodů. A páni bankéři? Ti kulantně vysvětlují pozů-

stalým nacistickým obětí, že bez úředních úmrtních listů nelze bohužel žádné jejich nároky projednávat. Jsou si však velmi dobře vědomi, že ani v Birkenau či v Treblince se úmrtní listy nevydávaly. Jenom se tu opět potvrzuje, že chamtivost je lidská vlastnost, která však s lidskostí nemá nic společného.

Pro nás je zajímavé, že až na ojedinělé výjimky, český tisk, jinak známý svou žurnalistickou pohotovostí, o celé senzaci nápadně pomlčuje. Jakže se to u nás říkávalo o tom másle na hlavě?

UPOZORNĚNÍ

SBS RADIO v Sydney oznamuje, že zahajuje šestiměsíční kurzy produkce pořadů pro mládež. Po skončení kurzu, které jsou v angličtině, uchazeči obdrží nejen vysvědčení o absolvování, ale mohou také pravidelně přispívat do českého vysílání Radia SBS v Sydney a připravovat pořady pro mládež. Pokud máte zájem o práci v rozhlasu, pokud je vám 17 až 25 let a pokud se domluvíte česky, posílejte své přihlášky s osobními údaji na adresu:

**SBS RADIO SYDNEY
YOUTH PROJECT
(CZECH PROGRAM)
LOCKED BAG 028
CROWS NEST 2065**

K žádosti přiložte také kazetu s krátkou nahrávkou vašeho hlasu v angličtině a češtině, kde uvedete, proč jste se rozhodli kurzu účastnit.

RYBÁŘI POZOR

**Máte-li zájem
stát se členy
nového českého klubu
rybářů - muškařů
volejte:**

**Ivan Hrabánek - 9300 052
Erik Keller - 96658070**

Jaká je cena za strategickou nezávislost

Václav Benda

Drobný pokles hospodářského růstu, který je částečně vysvětlitelný i poklesem inflace a celoevropskou recesí, vnesl do naší společnosti významný neklid. Zavadějící označení současného stavu silným slovem "krize" má kromě účelových politických příčin i příčinu psychologickou. Naše vláda byla ztotožňována s ekonomickou reformou, a dokud většina občanů bohatla, odpustila vládě mnoho nedostatků v oblastech jiných. Vláda byla chápána jako záruka prosperity, a proto již první nepříznivé zprávy z oblasti ekonomie - ač se zatím reálných peněženek občanů nedotkly - byly chápány jako důvod k poplachu. I když si odmyslíme skutečnost, že liberální vláda může těžko fungovat jako ručitel prosperity, je ztotožnění s ekonomickými ukazateli povýtce jednostranné. Rád bych se zmínil o jedné z mnoha oblastí, kterou vládní koalice jednoznačně povýšila nad ekonomii. Jedná se o nezávislost naší země. Po padesáti letech smutných zkušeností s "omezenou suverenitou" byly pro všechny porevoluční vlády svoboda a suverenita zcela prioritní. Sedm roků jsme se snažili posilovat naši schopnost nestat se ničím satelitem ať již ekonomickým či politickým. Byli jsme prvním okupovaným východoevropským státem, který se zbavil sovětských vojsk. Nepochybně se dalo dlouze vyjednávat o náhradě škod, a mohla být dohodnuta lepší smlouva, ale vsadili jsme na rychlost. Nepřijali jsme podmínky splácení bývalých sovětských dluhů, které by nám přivodilo zbrojní závislost. Rusko nám nebylo ochotno platit ropou, ale náhradními díly ke stíhačkám a dalšími zbrojními systémy. Raději jsme oželeli miliardy dolarů dluhů, než abychom byli strategicky závislí. Stejně tak jsme se zbavili i všech ruských stíhaček MIG 29, moderních a kvalitních. Se Slovenskem jsme se neváhali dělit nikoliv v poměru 2:1, ale 1:1, a zbytek jsme za nevýhodných podmínek vyměnili s Polskem za vrtulníky. Touto cestou jsme se však vydali jedni, Slovensko, částečně i Maďarsko a Polsko zůstaly zbrojně alespoň částečně pod ruskou strategickou kontrolou.

Sváděli jsme a svádíme významné boje o strategické podniky - Chernopol, Aero Vodochody, ČKD, které mají strategický význam a o které projevuje velký zájem ruská lobby. Výsledkem těchto ohromných a zdánlivě zbytečných obětí bylo, že jsme mohli nedávne ultimatum ruského velvyslance Rjabova, který hrozil ekonomickými postihy za vstup do NATO, výsměšně smést ze stolu. Dnes máme vlastní zdroje plynu i ropy a naopak druhá strana musí prosit, abychom jejich suroviny kupovali. V roce 1989 jsme vyváželi přes 80% celého našeho vývozu do východních zemí, potažmo do rozvojových zemí, které už od počátku neměly v úmyslu platit. Tak jsme tohoto roku odepsali 370 miliónů dolarů uznávaných Libyí ještě v době, kdy byla naftou velmocí. Dnes se situace ve vývozu změnila. Téměř 85% jde na západ do zemí rozvinutých demokracií. Je zřejmé, že tento posun nebyl levnou záležitostí. Kdo si nyní stěžuje na naši neslavnou obchodní bilanci a nebere v potaz zásadní změnu kvality a spolehlivosti našich partnerů, nepochopil podstatu věci. Této vládě se vyčítá, že je pragmatická. Svoboda však je v pragmatickém zájmu, a investice do ní je dlouhodobá. Na druhou stranu však toto chování není jen projevem strachu z nestabilního Ruska, ale takové schéma platí obecně. Pečlivě si hlídáme, aby žádná ze západních zemí nebyla v investicích do naší ekonomiky jednoznačně dominantní. Například díky tomu, že jsme potichu a zadarmo vyzbrojili literuskou armádu, nejen se posílily naše strategické zájmy, ale mohutně stoupl i náš kredit v celé pobaltské oblasti. Nutno podotknout, že jsme to dělali potichu, aniž bychom se ptali veřejnosti. V otázkách bezpečnosti státu nejsou politici povinni se ptát občanů. To je také jeden důvod, proč zásadně odmítáme referendum o vstupu do NATO. O bezpečnosti státu se nediskutuje. Na rozdíl od voličů, poslanci a ministři přísahali tento stát chránit, nesou tedy za něj zodpovědnost a nemohou si dovolit je ohrožit na základě krátkodobých výkyvů nálad občanů.

(Václav Benda - senátor ODS -
SLOVO 27.5.97)

ZPRÁVY Česká republika

I přes své výhrady přijal prezident republiky Václav Havel stabilizační hospodářské opatření koalice a její návrhy na změny ve vládě. KDU-ČSL navrhovala odstoupení ministerského předsedy Klause i vicepremiéra Luxe. Oznámil to Lux a s tím, že to jeho strana navrhla poté, co předseda ODA Michal Žantovský odmítl převzít odpovědnost za současnou situaci svou přítomností ve vládě. KDU-ČSL tak chtěla docílit, aby ve vládě nebyl žádný z předsedů koaličních stran. Podle dohody má dosavadní šéf resortu školství Ivan Pilip (ODS) usednout do křesla ministra financí a nahradit tak odstoupivcího Ivana Kočárníka (ODS). Novým ministrem průmyslu a obchodu se po Vladimíru Dlouhém má stát dosavadní velvyslanec ČR ve Spojených státech Karel Kühnl. Misto Pilipa má vést rezort školství velvyslanec v Německu Jiří Grůša.

Odstupující ministr obchodu a průmyslu Vladimír Dlouhý oznámil svůj zamýšlený odchod z vlády již před časem. Definitivně to potvrdil během zasedání Ústředního sněmu ODA. Jeho odstoupení tvrdě vyžadovali v souvislosti se stavem ekonomiky a nepříznivou obchodní bilancí ČR sociální demokraté i někteří politici z ODA a KDU-ČSL. Podle jeho slov V. Dlouhý nekončí s politikou definitivně, přestože se svojí rezignací zvažuje i odchod z funkce místopředsedy ODA i složení poslaneckého mandátu.

Zhroucení snu o pevném kurzu koruny vypadá jako nehezky a očekávaný konec nepovedené politické a ekonomické sezóny. Vynutila si ho realita a není koncem, ale spíše začátkem horších a tvrdších časů. Má-li se ekonomika napříště podobných překvapení vyvarovat, přijde nový čas utahování opasků. Centrální banka, byla nucená týden bojovat s nerovnou přesilou finančníků kalkulujících s pádem měny, učinila den před očekávaným frontálním útokem jediné, co mohla. Nenechala se ale pod tlakem trhu dotlačit k úřední devalvací. Ponecháním koruny na pospas vlnám

trhu však vzala spekulantům pevný a opěrný bod a zároveň ušetřila devizové rezervy, jež by musela obětovat v boji o stabilitu měny. Propad kursu v následujících týdnech se dá očekávat a bude to znamenat nejen dražší zboží z dovozu, dražší dovolené a reálný pokles kupní síly. Se znehodnocením měny půjde ruku v ruce větší tlak na inflaci. To znamená zároveň novou a daleko silnější výzvu vlády, jež bude muset ještě tvrději přidržet na uzdě výdaje rozpočtu a ještě více dusit rychlý růst mezd. Za uvolněním kursu koruny, jež je největší měnovou revolucí za posledních šest let, musí přijít razantní kroky pro řešení problémů, které byly příčinou rozplynutí krásného snu. To nejnemnější, co je nutné po vládě požadovat, je urychlené uskutečnění jejích balíčkových plánů. Za všechno se platí a tak zkrátka přišel účet za dlouhé měsíce politického hašteření a nevole. Očistit kdysi krásnou fasádu českého ekonomického zázraku od stále zřetelnějších skvrn. Konec pevného kursu bude tvrdou zkouškou, zda toho je vláda schopna.

Petr Šimůnek

Pasivum obchodní bilance za leden až duben dosáhl 53,7 miliard korun. Tiskový mluvčí Českého statistického úřadu Josef Zábranský k tomu řekl: Deficit za letošní první měsíce se vyšplhal na 40,4 miliardy, její propad tedy v dubnu ještě rostl. Podle odhadu by tedy deficit za celý letošní rok měl dorůst pasiva kolem 200 miliard korun. Loni to bylo zhruba 160 miliard korun. Celkový dovoz vzrostl o 22,9%, vývoz se zvýšil o 23%. Ačkoliv tedy minimum růstu vývozu předstihlo tempo růstu dovozu, nepotvrdily se informace premiéra Klause, který po zasedání ekonomických náměstků uvedl, že dubnový vývoz vzrostl o 25% a dovoz o 18%, takže schodek zahraničního obchodu dosáhne pouhých 1,4 miliardy korun. Očekává se růst nezaměstnanosti, která se nyní pohybuje kolem čtyř procent, pravděpodobně o pět až šest procent v dohledné době. Kurs koruny by měl klesnout o 10 až 15 procent a úrokové sazby by měly vzrůst o tři až čtyři procenta. Restriktivní opatření vlády, které se týkají státního rozpočtu se budou pohybovat v desítkách miliard. Rovněž se očekává vzrůst inflace o tři až čtyři procenta.

Důsledky poklesu koruny povedou, podle názoru České strany sociálně demokratické, ke zhoršení územní a cenové dostupnosti zdravotnické péče. Mluvčí ČSSD Ivan David řekl, že hospodářský úpadek nelze kompenzovat úsporami uvnitř zdravotnictví, protože se nutně promítne do zhoršení zdravotnické péče. Pokles koruny se promítne do růstu cen dovozových léčiv a zdravotnického materiálu, ale i do cen českých výrobků, protože i české farmaceutické firmy nakupují suroviny v zahraničí. Růst nákladů na léky odhaduje Ivan David na jednu miliardu korun. O stejnou částku poklesnou i příjmy výrobců. Růst inflace se promítne nejen do cen ve zdravotnictví, ale i do cen práce zdravotníků. Inflační tlak vyvolá tlak na mzdy, které bude státní sektor obtížně regulovat. David očekává, že omezení investičních výdajů a tlak na likvidaci některých zdravotnických zařízení povede k nezaměstnanosti a zhoršení dostupnosti zdravotnické péče.

Jiří Payne (ODS) pokládá důvod svého odvolání z funkce náměstka ministra za záminku, protože byl podle jeho přesvědčení nepohodlný lidové straně, která resort obrany spravuje. Payne rovněž řekl, že kritický výrok, kvůli němuž jej ministr obrany Miloš Věrbný (KDU-ČSL) odvolal, směřoval na adresu jeho strany (ODS) a ministerstva zdravotnictví, která tento resort spravuje, nikoli proti lidovcům. Podle Payna šlo tedy o nedorozumění. Ministr obrany Miloš Věrbný pokládal za nešťastné právě v této době meditoval nad přestřelky bývalého náměstka Payna. Řekl, že respektuje koaliční dohodu a čeká na návrh z ODS, která by měla jmenovat nového náměstka. Payne měl, podle jeho názoru, celou věc vyřešit prostřednictvím tiskové opravy, což však neučinil. Payne, který stál v minulém volebním období na čele zahraničního výboru sněmovny a ve svém poslaneckém klubu nepatří mezi oblíbené členy, asi zůstane pouze jako místopředseda zahraničního výboru.

Programový seminář Svobodných demokratů - Liberální strany národně sociální (SD -LSNS) pouze potvrdil neslučitelnost politických představ liberálního a národně-socialního křídla

strany. Zatímco národní socialisté se chtějí vrátit k ochrannářskému prvo-republikovému programu tehdejší České strany národně sociální, liberálové rekrutující se z řad Svobodných demokratů, usilují o jednoznačný příklon k myšlenkám moderní občanské společnosti. Tradicionalisté hodlají prosadit tzv. Chartu národních zájmů, jež podle mluvčího Liberálního klubu SD-LSNS doc. Milana Znoje prezentuje veřejnosti "krásná slova o vzkvétající společnosti, pod nimiž se však skrývají konkrétní záměry zavést ochrannářská opatření, regulovat ekonomiku cly, přírůžkami, omezovat přistěhovalectví. Překlenout neschody je vlastně nemožné, protože rozdíl je v různém vidění světa", komentoval docent Znoj propast, která se rozevřela mezi oběma křídly strany. 8. června, kdy se konají stranické konference mají socialisté poslední pokus o ovlivnění strany. Liberálové s tím souhlasí, ale nechť u toho asistovat. Pro členy Liberálního klubu je dále zcela nepřijatelné, aby strana změnila název a přejmenovala se na Českou stranu národně sociální.

Policejní ředitel Oldřich Tomásek uvítal, že ministr vnitra Jan Ruml zůstává na svém místě, protože ministerstvo vnitra pod jeho vedením dokázalo odvést notný kus práce, řekla mluvčí policejního prezidia Ivana Moosová. Je důležité, že v čele resortu zůstává člověk, který své práci rozumí. Rozhodnutí předsedy sněmovního výboru pro obranu a bezpečnost Petra Nečase (ODS) vzdát se z osobních důvodů kandidatury na místo ministra vnitra koaliční partneři příliš nekomentují. Také místopředseda vlády a předseda KDU-ČSL Josef Lux nepřímě přivítal setrvání Jana Rumla ve funkci. "Skutečnost, že pan prezident nepřijal demisi Jana Rumla je správný krok," řekl Josef Lux. Dále připustil, že jej zaskočila rychlost, s jakou Rumlův nástupce ustoupil od své kandidatury.

Popularita mnoha vládních politiků poklesla na historicky nejnižší úroveň. Ve výzkumu, který uskutečnilo středisko empirických výzkumů (STEM) začátkem května, a jehož se účastnilo 1600 lidí starších sedmnácti let, suverenně zvítězila se 78%. Petra Buzková (ČSSD). Největší

propad zaznamenala někdejší jednička na žebříčku popularity, ministr průmyslu a obchodu Vladimír Dlouhý.

Pořadí na prvních deseti místech :

1. Petra Buzková ČSSD - 78%
2. Josef Zieleniec ODS - 61%
3. Stanislav Gross ČSSD - 61%
4. Josef Lux KDU-ČSL - 55%
5. Petr Pithart za KDU-ČSL - 51%
6. Miloš Zeman ČSSD - 49%
7. Michal Žantovský ODA - 46%
8. Vladimír Dlouhý ODA - 43%
9. Miloš Věrbný KDU-ČSL - 41%
10. Václav Klaus ODS - 36%

Na tiskové konferenci, kterou svolal premiér Václav Klaus, řekl : Jsme tady proto, abychom jasně a srozumitelně odpověděli všem občanům, kteří se mě v této chvíli ptají na další vývoj v naší zemi., na realizaci navrhovaného stabilizačního a ozdravného programu, na složení vlády a v neposlední řadě na mne samotného. Jsme si jistě všichni vědomi toho, že stojíme na důležitém rozcestí. Jde o to, zda se u nás prosadí politika nebo politikaření, odpovědnost nebo vyřizování osobních účtů, pohled vpřed apráce v tomto směru nebo realizování krátkodobých ambicí. Na tomto rozcestí nesmíme uhnout, a já nehodlám uhnout od svého celoživotního přesvědčení o tom, že rozhodování svobodného občana je lepší než poručnickování státu. Opakuji tedy ještě jednou : Dnešní měnová a v návaznosti na ni celková ekonomická situace je řešitelná. Vyžaduje energický a důsledný postoj, a já jsem připraven touto cestou jít, bez ohledu co to pro mne znamená osobně, a jakým nepřátelským útokům jsem vystaven. Vím, že je mezi námi mnoho těch, kteří s mým postojem sympatizují, a já jim za to děkuji. Jsem rád, že podobnou zodpovědnost jako já cítí i někteří další politikové. Opakuji, a to resolutně, že jsem připraven svést politický zápas o tento postup na parlamentní půdě a že nehodlám utéci z boje nijakým, pro mne snadnějším způsobem. Apeluji na vás, abyste mne podpořili, aby ti, kteří s námi byli od začátku do této chvíle, vydrželi. Jsem skálopevně přesvědčen, že my všichni a celá Česká republika v této složité chvíli obстоjme.

ZPRÁVY

Slovenská republika

Ústřední referendová komise (ÚKR) oficiálně oznámila, že páteční a sobotní referendum, které se uskutečnilo bez otázky o přímé volbě prezidenta, za zmařené. Na setkání s novináři po předání výsledků místopředsedovi parlamentu Augustinu Mariánu Huskovi, to prohlásil místopředseda komise Jozef Krumpolec "Celkový počet občanů, kteří se zúčastnili hlasování je téměř nulový" pravi se v oficiálním textu. Podle zápisu, který prosadila opoziční většina v komisi, totiž nebyl dodán schválený, právoplatný listek s čtyřmi otázkami. Nelze proto ani vyhodnotit celkový počet kladných a záporných odpovědí, protože k hlasování nebyly doručeny platné hlasovací listky se všemi otázkami. Součástí zápisu jsou však i "výsledky porušování závazných pokynů ÚKR", když ve 328 313 případech byly občanům nabídnuty neplatné hlasovací listky (se třemi otázkami). Z toho podle údajů statistického úřadu hlasovalo na otázku vstupu do NATO 130 052 občanů kladně a 154 090 záporně. Za rozmístění jaderných zbraní se vyslovilo 29 628 a proti 232 197 občanů.

Slovenský prezident Michal Kováč vyzval premiéra Vladimíra Mečiara a ministra vnitra Gustava Krajčího, aby zvážili odchod ze svých funkcí a z politiky vůbec. "Především vládní hnutí (HZDS) by mělo důkladně zvážít, zda by odchod předsedy vlády a ministra vnitra nepřinesl veliké ulehčení naší velmi zkoušené zemi" prohlásil prezident Kováč.

Naopak Hnutí za demokratické Slovensko na základě události kolem referenda žádá demisi. Uvádí se to v prohlášení HZDS. Podle tohoto prohlášení prezident jednal protizákonně, když vyhlásil referendum o vstupu do NATO a o přímé volbě prezidenta i s přílohou ke čtvrté otázce, která byla podle nálezů Ústavního soudu SR v rozporu se zákonem.

Předák slovenské opozice Ján Čarnogurský v dopise ministerskému předsedovi odmítl, vzhledem k zmaření referenda vládou, dříve dohodnutá jednání, protože pro rozhovory musí být

alespoň "minimum důvěry".

Slovenský ministr zahraničí Pavol Hamžik podal do rukou prezidenta republiky demisi. V prohlášení, které poskytl tiskový odbor ministerstva zahraničí, Hamžik zdůvodnil své rozhodnutí okolnostmi, za kterých se uskutečnilo na Slovensku referendum a za kterých nemůže dál realizovat cíle týkající se vstupu země do NATO a Evropské unie. "Do vlády jsem nastupoval s jedinou motivací, kterou bylo vynaložit všechno úsilí pro dosažení strategických cílů SR, obsažených v programovém prohlášení", uvádí se v ministrově prohlášení. Hamžik zároveň vyslovil politování, že nynější vnitrostátní vývoj, především okolnosti kolem referenda o vstupu do NATO a volbě prezidenta mu, jako ministru zahraničních věcí SR "do maximální míry zúžily prostor. Nevidím proto další důvod, abych zastával místo ministra zahraničí v této situaci." Odstoupením chce ministr "především dovnitř SR signalizovat", že nemůže plnit důsledně stanovené cíle za stavu, kdy se vše, včetně životních zahraničně politických zájmů Slovenska, podřizuje vnitropolitickému boji o moc.

ZE ZAHRANIČÍ

Videň - DIE PRESSE - Krizová situace v České republice je účtem za sérii chyb v hospodářské politice. Výsledkem spíše spěšné než důkladné privatizace zůstávají nepřehledné a nejasné vlastnické vztahy. Nízká právní jistota a neefektivní státní správa vedly k neexistenci podnikatelských vztahů a kapitálového trhu, cituje rakouský deník Der Standard z prohlášení české vlády ke vzniklé situaci "Tato na české poměry bezpříkladně ostrá diagnóza však zároveň ohlašuje důslednou, radikální a bohužel také velmi bolestnou terapii", zdůrazňuje list a připomíná nezbytnost velkých úspor ve státním rozpočtu, zmrazení mezd státních zaměstnanců a silně restriktce dovozu. "Přestavba vlády naproti tomu není zdaleka tak radikální. Odejít museli jen ministři vnitra, financí a průmyslu a obchodu, kteří však již podali demisi dříve", píše deník. Jmenování dvou nestraníků na uvolněná místa označuje Der Standard za úlitbu požadavkům

prezidenta Václava Havla. Tyto změny však neuspokojily nejen opozičního předáka Miloše Zemana, či liberálního předsedu senátu Petra Píkharta, ale ani většinu obyvatelstva, mezi kterým převažuje skepse o dalším vývoji. "Znejistěli Češi plundrují svá konta a nakupují zejména dražší zboží, jehož ceny vyletěly rázem o dvacet procent. Budoucnost nese jméno krize, a spekulace o předčasných volbách mají v Praze konjunkturu", uzavírá Der Standard. Liberální deník Die Presse upozorňuje, že prezident Havel sice změny ve vládě akceptoval, zároveň však nijak neskrýval pochybnosti o tom, zda jsou dostatečné pro splnění daných úkolů. List obsáhle cituje z úsporného programu rekonstruované vlády a zdůrazňuje Klausovo varování, že příští měsíce přinesou ztlumení hospodářského růstu, růst inflace a nezaměstnanost a snížení reálných příjmů. "Základní otázkou příštích dnů zůstává, zda bude obyvatelstvo ochotno při ostré změně kursu spolupracovat. Pozorovatelé očekávají spíše ostré sociální rozpory a nevylučují, že dojde k předčasným volbám.

UPOZORNĚNÍ

Občané mohou od 1. června požádat ministerstvo vnitra o zpřístupnění svých svazků. Od data žádosti se započítává lhůta 90 dnů, kterou má ministerstvo na její vyřízení. Vyřízení je bezplatné, poplatek je třeba platit jen za pořízení kopie spisu. Na občany se dostane v pořadí, jak budou jejich žádosti přicházet na adresu ministerstva:

Ministerstvo vnitra,
Poštovní příhrádka 1109,
PSČ 111 21 Praha 1

Žadající občan musí uvést své identifikační údaje (jméno, příjmení, datum a místo narození, rodné číslo, trvalé bydliště a ověřený podpis) a doklad o státním občanství. V případě, že jde o zemřelého příbuzného, je třeba přiložit potvrzení o příbuzenském vztahu a úmrtní list. Ze svazku se občan dozví jméno důstojníka kontrarozvědky, který jej sledoval, na požádání mu ministerstvo rozšířuje i krycí jméno agenta StB, pokud ve svazku figuruje. Jména třetích osob budou zašifrována.

RUŠTÍ RUDOLFOVÉ

(Z knihy generála F. Moravce
"Špion, jemuž nevěřili")

Na četné žádosti čtenářů pokračujeme v otiskování ukávek z této zajímavé knihy. V další části vzpomínek se generál Moravec zabývá začátky spolupráce mezi československou výzvědnou službou a sovětskou rozvědkou. Bylo to v době, kdy Hitlerovy válečné přípravy nemohly být dále tajeny a kdy v Sovětském svazu začínaly pověstné čistky důstojnického sboru. Autor líčí, jak se sovětské dilety tehdy, v roce 1936, začínali v Praze přiučovat. O deset let později pak už byl sovětský výzvědný aparát přesně pracujícím nástrojem politiky Kremlu. Tři roky před vypuknutím války byl však ještě v plenkách.

Redakce

Na podzim roku 1936 přijel do Prahy představitel sovětské zpravodajské služby. Původem Bělorus, asi čtyřicetiletý, bývalý carský důstojník, zdvořilý a vzdělaný, ale hodně uzavřený, zvláště co se týkalo jeho osobních věcí. Jeho příjezd byl výsledkem zpravodajské dohody, kterou jsme uzavřeli v Moskvě. Předložil osobní papíry na jméno Neuman, což zřejmě nebylo jeho pravé jméno. Dali jsme mu krycí jméno Rudolf.

Naše úmluva stanovila, že Rudolf má být jediným sovětským představitelem u naší služby a pracovat ve speciální skupině, složené z českého personálu a operující pod našim dohledem. Přidělil jsem velmi schopného důstojníka z centrály, kapitána Karla Palečka, jako velitele této skupiny a Rudolfova spolupracovníka, a umístil skupinu v budově v jednom pražském předměstí. Skupinu jsme vybavili pomocným personálem, který začal operovat na nízké úrovni na přípravách náboru agentů v Německu. Ve skutečnosti byl hlavním účelem operace Rudolfův výcvik v našich metodách výzvědného zpravodajství. Snažili jsme se mu hlavně osvětlit výstavbu zpravodajské sítě, od podrobných znalostí místních poměrů v úseku zpravodajského zájmu, studia tisku, organizaci a německého způsobu života, až po nutnost ovládat německý jazyk.

Rudolf sám uměl částečně německy a jevil známky školení alespoň v základních prvcích zpravodajské praxe.

Sovětská reakce na naši snahu poskytnout jim touto akcí dobrou a nikdy předtím nevidanou příležitost ke zpravodajské činnosti, však nebyla povzbuzující. Nikdy jsme od nich přes Rudolfovu skupinu nedostali nic užitečného, ačkoliv jsme jim sami stejnou cestou dodávali hodnotné zprávy o nacistickém Německu.

Zato během doby, kdy byl Rudolf v Praze, jsme se dostali do zvláštní akce, týkající se Sovětů a španělské občanské války. V říjnu 1936, asi tři měsíce po jejím vypuknutí, Sovětský svaz začal do Španělska posílat opravdu velký počet tanků a letadel. V té době ke mně přivedl Rudolf zvláštního představitele z Moskvy, který nám tlumočil neobvyklou žádost od své moskevské centrály. V krátkosti to bylo asi toto: Sověti žádali naši centrálu o pomoc při transportu sovětských vojáků a důstojníků - letců a tankového personálu - do Španělska. Žádali, abychom těmto lidem vyhotovili československé pasy, které, jak moskevský představitel poznamenal, jim pomohou v přechodu přes Rakousko a Švýcarsko a zabrání velkým potížím, jež by jinak mohly nastat. Řekl, že jak budou jednou v jižní Francii, je už vše zařízeno, aby byli přepraveni přes Pyreneje do Španělska.

Tlumočil jsem tento podivný požadavek ministru zahraničních věcí Dr. Kamilu Kroftovi, a ministr požádal presidenta Beneše o konečné rozhodnutí. Odpověď byla kladná. Dostal jsem rozkaz, abych z československé strany organizoval přípravy pro průjezd. Situace nebyla však jednoduchá. Švýcarsko právě zavedlo přísná opatření pro kontrolu projíždějících cizinců, jako část své politiky neintervence. Pasy pro sovětský personál byly vyhotoveny za spolupráce ministerstva vnitra a ministerstva zahraničních věcí, ale naše největší nesnáze začaly teprve, když přijela první skupina dvaceti sovětských důstojníků a vojáků do Prahy. Všichni přichozí měli kulaté ruské obličejce, někteří s nápadným mongolským tvaremličnicí kosti, všichni byli v civilu ruské domácí výroby, přesně stejného střihu a materiálu. Žádný z nich neuměl ani slovo jinak než rusky a žádný z nich nebyl nikdy předtím v cizině. Neměli ani ponětí o nejprimitivnějších opatřeních, nutných při zařizování mezinárodního cestování.

Přepravit tuto skupinu s československými pasy přes Evropu, aniž k

sobě přivolá pozornost, bylo snažší říci než vykonat. Začali jsme s tím, že jsme všem dvaceti mužům opatřili nové, slušně ušité obleky. Pak jsme je začli cvičit, jak se mají chovat, aby byli ve vlaku nenápadní. Po neúspěšných pokusech v různých směrech nakonec všichni důstojníci z centrály, účastníci na této akci, usoudili, že Rusové prostě musí během celé cesty mlčet.

Rusové konečně odcestovali, rozdělení na malé skupinky, pozůstávající ze dvou až tří mužů, každá s českým průvodcem, jenž fungoval jako překladatel. Měli přísný rozkaz, aby mluvili co nejméně. Přípravy k tomuto odjezdu a předběžný "výcvik" plně zaměstnaly několik československých důstojníků z centrály po dobu celého měsíce.

Byl jsem poněkud překvapen, že operace byla vcelku úspěšná. Z celkového počtu 150 mužů se jich dostalo 120 na místo určené stejnou metodou jako prvních dvacet. Zbylých třicet, kteří snad byli hovořnější než jejich druhové, bylo Švýcarsy zadrženo. Byli vyslýcháni po několik dnů a pak prostě posláni zpět.

Po vyslání těchto 150 mužů sovětská akce k mé značné úlevě ustala a už jsme o ni neslyšeli. Rudolf najednou z Prahy odjel, odvolán moskevskou centrálou, a jeho odjezd byl tak náhlý, že měl sotva čas se se mnou rozloučit. Tento nečekaný odjezd nás překvapil. Nerozuměli jsme mu až do té doby, kdy několik týdnů nato přišla zpráva, že maršál Tuchačevský byl postaven před soud, v jednom dni odsouzen a popraven. Stejný osud postihl mnoho jiných vysokých sovětských důstojníků jako důsledek Stalinovy známé čistky.

Velká čistka, ve které přišel o život Tuchačevský, začala v létě mé návštěvy v Sovětském svazu a byla už v chodu za našeho pobytu v Moskvě. Zprávy o ni prosakovaly tu a tam v hlášení o procesech proti různým politickým sovětským činitelům a pak přišla pro západní Evropu ohromující zpráva, že byl popraven maršál Tuchačevský, populární hrdina sovětského lidu a zakladatel Rudé armády. Čistka pak pokračovala, až Stalin vyloučil podle některých odhadů 75% členů válečné rady tím, že zlikvidoval spolu se třemi maršály a třinácti generály asi 1500 vysokých důstojníků, nepočítaje v to tisíce jiných, kteří zmizeli ve věznicích a pracovnicích

táborech.

To byly ztráty, které postihly vojenské velení. Čistka ovšem prošla všemi stupni a vrstvami sovětského systému i obyvatelstva. Odhady kladou počet obětí mezi 8 a 20 miliónů z celkového počtu 200 miliónů. V tomto čísle byli zahrnuti trockisté, menševici, anarchisté, židé, kněží, státní zaměstnanci a nakonec také dělníci a rolníci, inteligence i cizí komunističtí vůdci, jako Běla Kun a Němec Max Höhn, kteří zmizeli beze stopy.

Čistka bezpochyby představovala jednu fázi v Stalinově boji za neomezenou osobní moc. Proč byla zdemolována také Rudá armáda, není jasné, ačkoliv velká popularita Tuchačevského v tom asi hrála důležitou roli. Dohady o tom se různí, od spekulací, že Stalin sám začal vojenskou čistku, aby odstranil každou možnost odporu proti své diktatuře, až po některá německá tvrzení, že fáze čistky, jež postihla Tuchačevského a ostatní generalitu, měla své počátky v Heydrichově zpravodajské organizaci Sicherheitsdienst. Podle této verze to byl výsledek úspěšné a chladnokrevné vykalkulované akce nacistů k oslabení Sovětského svazu. Tyto zprávy tvrdí, že doklady o spiknutí Tuchačevského a sovětských generálů proti Stalinovi byly zfalšovány v Heydrichově organizaci, a aby jim bylo spíše uvěřeno, dodány Stalinovi přes neutrální prostředníky, kteří nic netušili a o celé akci nevěděli.

V prvním svazku svých pamětí, *The Gathering Storm*, Winston Churchill píše, že mu prezident Beneš řekl, že to byl on, kdo dal Stalinovi informace o "tak zvaném spiknutí vojáků a komunistické staré gardy", jež udánlivě mělo za účel sesadit Stalina a nastolit proněmecký režim. Churchill píše, že se mu Beneš svěřil, že se někdy v zimě 1936 dozvěděl, že "sovětské vyslanectví v Praze prostředkuje tok informací mezi důležitými osobnostmi v Sovětském svazu a německou vládou". V téže době Beneš, se kterým se právě Němci pokoušeli vést tajná a bezvýsledná vyjednávání o tom, aby odpoutal Československo od jeho spojenců, prý dostal zprávu od "jednoho vysokého vojenského činitele v Německu", jež ho nabádala, aby si pospíšil s přijetím německých nabídek, než bude pozdě, poněvadž "v Rusku brzy přijdou události, vedle nichž všechno, čím by se on mohl Německu zavděčit, se bude zdát nepa-

trné". Churchill píše, že Beneš mu dále řekl, že "Stalinovi sdělil vše, co se dozvěděl co nejrychleji".

Churchill dodává, že "podle určitých dokladů byly Benešovy informace předtím dodány české policii organizací OGPU, která chtěla, aby se Stalin o věci dozvěděl z cizího, přátelského pramene." Jiní pisatelé tvrdí, že usvědčující falešné dokumenty se Benešovy dostaly do rukou přes československou zpravodajskou službu.

Žádné takové dokumenty v rukou československé vojenské zpravodajské služby nikdy nebyly. Jestliže existovaly, musely být Benešovi doručeny nějakým jiným způsobem, o kterém mi nebylo nic známo. Zpravodajská oddělení existovala u tří československých ministerstev, která by teoreticky mohla být na celé věci účastna, ale i kdyby tomu tak bylo, velmi bych se divil, že by mě Beneš nepožádal o ověření pravosti dokumentů, jak bylo jeho zvykem.

Samozřejmě nemohu úplně vyloučit možnost, že nějaké takové dokumenty existovaly, je o nich zmínka v několika německých pamětech. Nemohu vyloučit, že je Beneš obdržel, nebo že se o nich dozvěděl a že mi to nefekl, poněvadž chtěl této informace použít k manévru, který považoval za důležitý politický tah. Nikdy se mi o ničem nezminil a bohužel to ani nevysvětlil ve svých Pamětech, jež napsal po válce v Praze, ve stínu bližícího se komunistického puče.

Ať je pravda jakákoliv, fakt je, že československá vojenská zpravodajská služba se na žádné takové věci nepodílela. Zdůrazňuji to ze dvou důvodů: Za prvé proto, že jsem předvědčen, že kdybychom byli bývali informováni, byli kdybychom podvržené dokumenty rozeznali jako falzifikáty - podařilo se nám to v mnoha jiných případech, kdy se Němci pokoušeli o podvrh. Za druhé proto, abych ujasnil, že spolupráce mezi československou vojenskou zpravodajskou a sovětskou službou nebyla naprosto tak úzká, jak by se z příběhu o těchto dokumentech mohlo zdát. My jsme se Sověty před válkou spolupracovali do přesné té nedůležité míry, kterou popisují v této knize. Spolupracovali jsme s nimi, protože nám to naše vláda nařídila, ale nikdy jsme si nedělali iluze o opravdovém postoji

sovětské zpravodajské služby vůči nám. A náš pesimismus se ukázal brzy plně ospravedlněný.

Nový sovětský představitel, jenž okamžitě dostal přezdívku Rudolf Druhý, přicestoval do Prahy několik týdnů po odjezdu prvního Rudolfa. Byl mladší, asi osmadvacetiletý, mongolského vzhledu, nevzdělaný a společensky neomalený. Přijel pod jménem Berger a byl očividně nižšího stupně než jeho předchůdce. O zpravodajství nevěděl téměř nic.

Rudolf Druhý představoval nový typ sovětského zpravodajského důstojníka, méně profesionálního, politicky opatrnějšího a více nepřátelského. Když sovětská delegace přijela do Prahy, aby se zúčastnila naší druhé, tak dlouho odkládané konference, nebyl mezi nimi ani jeden z důstojníků, se kterými jsme se seznámili v létě 1936 v Moskvě. Ačkoliv jsem to v té době nevěděl, byli jsme právě svědky důležitého mezníku v rozvoji sovětského zpravodajství.

Myslím, že v době mého setkání s generálem Urickým v Moskvě sovětské zpravodajství bylo ještě v druhé ze tří vývojových fází.

Ve fázi první byli sovětské přilisi zaneprázdněni přípravou světové revoluce, o jejímž brzkém příchodu byli přesvědčeni, aby mohli vybudovat výkonnou výzvědnou organizaci, i když činnost Kominterny byla jasně prokazatelná. Když si Sověti uvědomili, že okamžitá revoluce se neuskuteční, rozhodli se proto změnit svou zahraniční politiku, potřebovali však také změnit své konspirativní operace v cizích zemích: místo sabotáže a podvrtné činnosti přenesli důraz na sběr informací vojenských.

V této druhé fázi se obrátili na členy komunistických stran jako na nejrychlejší a nejsnazší prostředek, jak obdržet informace. Zpravodajská hlášení pro ně připravovali řadoví členové strany. Jak jsem na to upozornil Urického už v případě nacistického Německa, tito komunisté neměli přístup k důležitým informacím a jejich stranický fanatismus je přiměl hlasit to, co si mysleli, že Moskva chce slyšet. To byl podle mého mínění důvod nedostatečných zpravodajských znalostí a přesných informací o Německu, který jsme shledali v Moskvě v roce 1936.

Fáze třetí začala nějaký čas po

čistce, kdy Sovětský svaz znovu nabýval na vojenské důležitosti a síle. Tato fáze trvala za války a do doby poválečné, kdy komunisté v cizích zemích získávali čím dál tím víc politické moci. S komunisty na rozhodujících místech s přístupem k důležitým materiálům byla sovětská zpravodajská služba stále více schopna získávat vskutku důležité informace o opravdu tajných věcech. To už členům strany začínali v demokratických zemích pomáhat - vědomě i nevědomě - komunističtí přísluhovači, tak zvaní souputníci, kteří představovali důležitý faktor poválečné sovětské zpravodajské organizace. Domnívám se, že se sovětským síťím podařilo nyní vypracovat velmi výkonné proniknutí do státních tajemství demokratických zemí. Jejich úspěch je třeba připsat na účet tolika ochotných přísluhovačů, kteří jsou více méně chráněni demokratickými zákony postižených zemí.

Rudolf Druhý byl produktem neotesaného přechodného stádia, jež vzniklo mezi fází druhou a třetí, aby se mohla zpravodajská služba přizpůsobit obratu, jež se blížil v ohebně klíčující zahraniční politice Sovětského svazu. Rudolf Druhý byl naprosto neúspěšný v polních operacích proti Německu hlavně proto, že i těch málo styků, které se mu podařilo vytvořit, dělal výhradně jen s českými a německými komunisty. Nemohl se prostě přimět, aby důvěřoval lidem jiných politických názorů.

Zřejmě poslán jako rychlá náhrada za svého odstraněného předchůdce a úspěšně "vycvičen", Rudolf Druhý byl nadto primitivní opilec, který trávil noci v barech, kde se jeho primitivní výstřelky často blížily zvířecosti. Museli jsme několikrát utulávat nepříjemný skandál, vzniklý z jeho milostných dobrodružství. V profesionální činnosti byl neukázněný, povrchní a líný, a k nám neloyalní a neupřímný. Postupně jsem přišel na to, že nebyl přímo podřízen moskevské centrále, nýbrž sovětskému zpravodajskému důstojníkovi, umístěnému na sovětském konsulátě v Praze a kamuflovanému diplomatickým titulem vicekonsula.

Když se objevily náznaky, že Sověti začínají využívat našeho území proti Německu pro operace, které se vymykají podmínkám stanoveným naší oficiální úmluvou, naše vyšetřování bylo ztíženo politickými ohledy. Zdálo se také, že

začínají operovat proti Polsku, používajíce k této činnosti báze na Slovensku a v Podkarpatské Rusi bez našeho vědomí a souhlasu. Nakonec začali také zpravodajské operace proti nám.

V roce 1937 polská výzvědná služba odhalila v okolí Lvova přípravy k povstání a provedla řadu zatčení. Poláci tvrdili, že spiknutí bylo vyvoláno sovětskými agenty a že jeho uprchlí vůdci se skrývají na našem území s naším svolením. To poslední obvinění bylo nepravdivé.

Měli jsme dále případ, kdy naše protivýzvědná organizace zatkla dva Němce pro podezření ze špionáže. Jeden z nich vypověděl během vyšetřování, že pracuje pro Sovětský svaz. Tentokrát jsme učinili přímý dotaz na moskevskou centrálu přes jejího představitele, Rudolfa Druhého, a moskevská centrála reagovala tím, že nás požádala, abychom předali podezřelého sovětskému vyslanectví v Praze k vyšetřování. To jsme učinili. Výsledek byl, že jsme už nikdy ty dva agenty neviděli, ani o nich neslyšeli a moskevská centrála nám nepodala žádné vysvětlení. Politické ohledy vyplývající z faktu, že Sověti byli našimi spojenci, způsobily, že jsme dál ve věci nenaléhali.

Několik dní po osudné mnichovské konferenci v roce 1938 Rudolf Druhý bez rozloučení zmizel. Prostě se už neukázal ani v kanceláři, ani ve svém bytě, a teprve po několika dnech jsme se dozvěděli, že bydlí na sovětském vyslanectví. V té době jsem si vysvětloval toto divné chování nedostatkem osobní statečnosti ze strany Rudolfa Druhého, ale existovalo jiné, zlověstnější vysvětlení.

Sovětská oficiální místa nám toto unilaterální přerušení krátké a jediné spolupráce ve zpravodajských polních operacích, jež byla mezi našimi službami oficiálně ustanovena na základě spojenecké smlouvy, vůbec nevysvětlila. Odchod Rudolfa Druhého ovšem znamenal, že sovětská zpravodajská služba už nemá zájem na pokračování v polních operacích proti Německu z výhodných pozic na československém území, a že z nevysvětlitelného důvodu ztratila tento zájem v době, kdy Hitlerův plán výboje směrem na východ začal být nad slunce jasnější. Marně jsem se snažil tento sovětský postoj pochopit. Bylo přece zřejmé, že v okamžiku, kdy nacisté napadnou Československo a rozdrtí je, bude jako další na řadě

Polsko a po Polsku samotný Sovětský svaz. Tyto okolnosti se mi zdály pádným důvodem pro to, aby sovětský generální štáb operace proti Německu naopak zesílil, ne aby je zlikvidoval.

Postupně jsem začal dostávat odpovědi na tuto hádanku z naší sítě v Německu. Paradox byl vysvětlen 23. srpna 1939, kdy Stalin uzavřel s Německem svůj notoricky známý pakt o neútočení, který mu zajistil - po rychlé porážce Polska - vytvoření velkého ochranného pásma z území poloviny Polska. Tímto způsobem Sovětský svaz okázale zakončil svůj osmiletý výlet do kolektivní bezpečnosti a udělal tečku za jednou érou evropských dějin.

HLEDÁME SPOLEČNICI

pro starší dámu,
která by byla ochotná
s ní bydlet na Darling Point.
Je třeba pouze nakupovat, vařit,
auto k dispozici.
Doporučení nezbytná!
Blíže informace
od 8,00 do 12,00
na telefonu : 932 61440

HLEDÁME SPOLEČNICI

pro starší dámu z Double Bay,
výpomoc s vařením,
nákupy a drobnou obsluhou.
Informace : před 9,00
tel: 063 - 375334

PANORAMA ČESKÉ AUSTRÁLIE

Plukovník Jaroslav Novák

Bořek Šindler

Každým coulem Čech. Každým coulem Brit - a to je kombinace podivuhodná. Kromě toho zastává jeden naprosto nekompromisní názor. Tvrdí totiž - a je to vlastně jeho životní krédo - že pouze národ, který je připraven vzít zbraň a jít bojovat a popřípadě zemřít pro svoji svobodu, jen ten národ má právo na to, aby svobodně žil. Divám se na jeho fotografii v uniformě britského důstojníka ještě z dob, kdy trávil spoustu času mezi nebem a hvězdami a kdy si byl asi neustále vědom, že do té hvězdné říše je mezi střelami německých stíhačů jen krůček, a říkám si: Jaroslav to myslí vážně, vždycky to myslil naprosto vážně. A také podle toho jednal. V době kdy pachuti hanebných kapitulací naši země vyústily v záplavu švejkoviny, a kdy jejich důsledky zasahují pomalu celou podstatu národa, v této neblahé době národního cynismu je takový postoj, žel, postojem vyjimečným. Přikrčit se, jen přežít, tak či onak, přežít, ohnout se, to jsou postoje Čechům dobře známé. Bez lidí, jako je plukovník Novák by se mohly stát postoji jedinými. Když mě tedy dovolil, abych o něm psal, ale jen pod výslovnou podmínkou, že se o tom bojování zmínit musím, činím tak rád. Však to je a vždycky musel být celý Jaroslav: nedat se, prostě se nedat!

Ve válce, kdy jako navigátor v české peruti létal s kamarády v Liberátorech proti Němcům, se cítil ve svém živlu. Dnes je ve svém živlu mezi kamerami. Kdeko v průmyslové metropoli severního pobřeží Nového Jižního Walesu, v Newcastle, zná kvalitu zboží pod značkou "Novak Camera". Kdeko tam také ví, že vzorný občan Jaroslav Novák stále ještě prohání vzduchem místní letouny, přestože mu pomalu táhne na osmdesátku. Zasloučení také vědí, že onen mladě se po městě nesoucí starší pán je plukovníkem československé armády, a že jeho klopou nepřestává zdobit odznak RAF, britské Royal Air Force. Zasloučení také vědí, že kdo by před ním

pronesl křivé slovo o Jejm Veličenstvu Královně Alžbětě II, se zlou by se potázal. Člověk, který šel dobrovolně bojovat za osvobození Československé republiky - tehdy sotva osmnáctiletý holobrádek - dnes plukovník letectva - je totiž jako britský občan zapřísažným monarchistou. Být poddaným britské koruny pokládá za jednu ze ctí, kterých si v životě nesmírně cení.

Není ovšem Novák jako Novák. Ne každý český pan Novák je plukovníkem, ne každý se osobně zúčastnil bitvy o Británii. Přestože rod Nováků má své zastupce snad v každém kloudnějším městečku této zeměkoule, náš plukovník Jaroslav Novák svému rodu prokázal služby zcela mimořádné.

Světoběžník? Dobrodruh? Válečný hrdina? Školený navigátor RAF? Majitel fotografického závodu? Počestný a vzorný občan Newcastleu a Austrálie? Ale ani fotografie mladého československého letce v parádní uniformě, ani zralá tvář Jaroslava Nováka - "přes sedmdesátníka" - nepoví celou pravdu...

Perutě československých letců tvořily významnou část britského královského letectva, RAF, a to zejména v době, kdy po pádu Francie Hitler v červnu 1940 chystal invasi britských ostrovů a potom až do skončení války. Bylo to v době největšího ohrožení Británie, která stála proti Němcům osamocená. V době, kdy Spojené Státy se nestyděly nechat Hitlerovi volnou ruku ve vyvražďování statisíců, kdy Sovětský svaz s Hitlerem čiperně kolaboroval v rámci smlouvy o neútočení ze srpna 1939, kdy Stalin Hitlerovi dodával suroviny k vedení války proti Británii a kdy komunisté po celé Evropě ještě prohlašovali boj proti Hitlerovi za kapitalistickou agresi. V době, kdy britští a austrálští dokáři stávkovali a jinými akcemi se snažili sabotovat a torpedovat Británii a usnadňovat Němcům jejich letecké a ponorkové útoky, právě v té době byli českoslovenští letci jedním z pilířů britské obrany proti nejhoršímu, barbarskému režimu, který Evropa do té doby zakusila.

Českoslovenští hoši dorazili do Británie z jižní Francie v rámci evakuace během francouzské kapitulace. Někteří se tam dostali už dříve. Plukovník Novák vzpomíná: "Naše loď přistála v Liverpoolu cestou z jižní Francie přes Gibraltar v červenci 1941 a čtrnáctého července jsme

pochodovali z lodi městem. Skýtali jsme ubohý pohled. V uniformách rozedraných z války ve Francii, beze zbraní.... Ale ihned jsme zpozorovali změnu v postoji lidí k nám. Byli jsme tehdy zvyklí na naprostou apatii Francouzů, a teď taková fantastická změna. Lidé nám mávali, usmívali se na nás, někteří nám tleskali a jini zase nabízeli balíčky cigaret.... Zavedli nás do kantýny a já si tam chtěl koupit něco k jídlu. Za těch pár šilinků, které jsem na lodi utržil za prodej svých bot. Ale jidlo v kantině bylo grátis. Vysvětlili nám, že za jídlo a pití platit nemusíme. Pak nás posadili do vlaku. Čekali jsme dobytčáky, jaké ve Francii obyčejně přepravovaly vojáky a hrozně nás překvapilo, že nás umístili ve vagónech s plyšovými sedadly.... Jeli jsme nejdříve do Chalmondelay Parku v Cheshiru. Tam jsme ze stanice zas pochodovali do vojenského tábora. Všude krásná zeleň, krásně udržované zahrady - a lidé nám mávali a zase se na nás usmívali. Přestože jsem byl tehdy v Anglii sotva nějakých čtyřia dvacet hodin, cítil jsem tu obrovskou změnu. Když jsme opouštěli právě kapitulující Francii, měl jsem už války plné zuby. Když člověk pozoroval kapitulaci Francie a viděl na vlastní oči chování Francouzů, měl pocit, že bojovat vlastně nemá cenu. Ale teď v Anglii ta ohromná změna! Když jsem ty Angličany pozoroval, tu přívětivost, jejich zájem o nás a přátelské přivítání, začínal jsem vidět zase svět jinak. A říkal jsem si - těmhle lidem bojovat pomůžu....

Tak tenkrát zatím mladý dobrovolc Jaroslav skončil po smutné válečné fázi francouzské v Anglii ve vojenském táboře pro Čechoslováky. Z rodných Nových Benátek u Mladé Boleslavi se přes Moravu a Slovensko dostal do Jugoslávie. V lednu 1940, za tuhé zimy a ve sněhu. Teprve v Jugoslávii se nebylo třeba schovávat před policií a v Záhřebu pomohli hlavně Sokolové. Potom dál, přes Řecko do Cařihradu a odtud přes Sýrii do tábora cizinecké legie v Beirutu. Odtud malou francouzskou lodí přes Středozemní moře a Egypt do Francie. V Marseilles chlapce pohltily ubikace cizinecké legie. To už se psal duben 1940. Za několik týdnů po jeho přistání ve Francii zahájili Němci generální útok přes Belgii a Holandsko. V jižní Francii byl zatím ještě klid. Výcvik začal se starými puškami z první světové války,

anebo vůbec beze zbraní, ve špinavých a roztrhaných uniformách. Při jedné ranní inspekci se nás ptali, kdo se dobrovolně hlásí k práci v kanceláři, vzpomíná Jaroslav, "a já byl tehdy ještě naivka a přihlásil jsem se. Samozřejmě z toho byl úklid kanceláře a latriny. Pak jsme dostali na krk kovové známky se jménem a začalo to už na ostro..."

Usedlý majitel velkozávodu s fotografickými potřebami na první pohled neprozrazuje, že kdysi zahájil svoji vojenskou kariéru umýváním latrin. Neprozrazuje, že prošel válečným tažením ve Francii, že byl navigátorem v peruti bombardérů operujících z Británie, že po odchodu z Čech prožil pět let aktivní služby ve válce. Že se domů vrátil jako důstojník československé západní armády, ale brzy potom z domova opět odešel, prožil několik let v Africe a nakonec zakotvil na jižní polokouli jako úspěšný businessman a vážený občan Austrálie. Česky i anglicky hovoří se stejnou vervou a protože je z dobrého kofene a na jeho tváři stále pohrává chlapecký úsměv, jeho celkové vzezření napovídá na nějakých pětadesát. Z toho úsměvu nevyčtete ta léta napětí, tragických ztrát kamarádů a lidí mu nejbližších, zklamání z chování těch, za jejichž svobodu bojoval. A ještě k tomu kofeni... Asi před dvaceti lety sem do Austrálie přijel za Jaroslavem z Čech tatínek, tehdy již ve velmi úctyhodném věku. Anglicky ovšem nehovořil, ale na vlastních nohách se pouštěl po městě Newcastlu až k moři a dostal se i mezi místní dokaře - a takoví chlapci dokaři si před ústa servitky nedávají. Pan Novák senior nějak předpokládal, že mu budou rozumět, když na ně spustí česky. A spustil, po Novákovsku. Ti chlapci prý chvíli starého pana okukovali, ale nakonec ho mezi sebe jaksi adoptovali. V Čechách pak jednou od nich dostal k vánocům kaledár či nějakou vánoční pozornost. Tato schopnost s každým pohovořit, nebát se, neostýchat se, je vlastní i synovi plukovníkovi. Když se člověk protluče válkou a třemi světadily, pro strach má uděláno, a to i pro strach z lidí.

Jarka Novák dovedl všeho nechat a jít se do Francie prát s Němci. Dovedl nasazovat život tisíce metrů nad zemí, když jako navigátor pozoroval z přidi Liberátoru smrt plížící se kolem mezi

hvězdami a zemí. Ale žádná exilová organizace ho nikdy nepřilákala. Schůzování rád nemá. Pokud se to ovšem netýká létání, anebo fotografování. Začněte o aparátech, čočkách, expozimetrech a diapozitivech a dostane se vám ihned toho nejdůkladnějšího poučení o všem co se týká, co se kdy týkalo a bude týkat fotografie. A uslyší-li ucho plukovníkovo zahučení leteckého motoru, je také konec se všim ostatním. Zmíňte se, že tam nahoře v tom modru, to musí být krása a pak se hned snažte ubránit vtažení do letadla. Marnost nad marností byly všechny pokusy Jarkovy manželky - Jihoafričanky - nedávno zesnulé - odvrátit manželovy zraky od slunce k pouhé zemi. Ikarův komplex je jeho životním údělem dodnes.

Plukovník Novák je jedním z těch Čechů-individualistů, jakých je po pátém světadilu rozeseťo habaděj. Dovede se postarat sám o sebe, ba stará se i o jiné. Jako Čech se nezapírá a ani zapřít nemůže, ale nepociťuje potřebu své češtví nosit na klopě. Na té nosí ovšem ten odznak z války. Protože tehdy, v té velké vojně byl navždycky "přetažen" k britskému způsobu života. Britský gentleman českého původu. Zároveň i český gentleman vychovaný britským fair play.

Když v roce 1941 sloužil u jednotky telegrafistů poblíž Stratford-on-Avon, byl Jaroslav vybrán s pěti dalšími chlapci ke službě v kadetní škole pro důstojníky. Dostalo se mu důkladného výcviku v letecké navigaci. Pak přišlo pokusné a cvičné létání a konečně se šlo proti nepříteli, především nad Němci okupovanou západní Evropou. A jednou o vánocích, bylo to v roce 1942, se hoši z Jaroslavovy letky zúčastnili velké party v nemocnici v Readingu. Čeští letci rozdávali pacientům dárky. "Mně přitom padl do oka takový uháčkovaný zajíc, asi osmnáctiincový, nebyl jsem s to spustit z něho oči. Ten se nakonec stal mým maskotem, nerozlučným přítelem, a létal se mnou. Bez něj jsem nedal ani ránu, a hoši to věděli. Pokřtil jsem ho Bobby. Jednou jsme byli nečekaně povoláni do okamžité akce. Já ale zapomněl vzít Bobbyho. To se hned po letounu rozkřiklo. Dovolili mně vylézt z už připraveného letounu a zvláštní sofér mě zavezl domů pro Bobíka... A Bobík je se mnou až dodneška, bez Bobbyho prostě nic nejde..." prohlašuje otrlý plukovník letectva. A pisatel těchto

řádků vzpomíná jak při prvním setkání s Jarkou po jeho přeletu z Jižní Afriky do Sydney v padesátých letech pozoroval onoho podivuhodného zajíce v Jarkově náruči...

Za ústupu ve Francii zakoušeli chlapci těžké německé nálety a útoky na ustupující armádu. Teď přecházeli do útoku oni. Británie si svých československých spojenců vážila, právě tak jako si vážila Poláků a ostatních vojáků z okupovaných zemí, kterým se podařilo bojovat na straně Spojenců. Ačkoliv nebezpečí sestřelu bylo veliké, navigátor Jaroslav se cítil ve vzduchu jako doma. Došlo k několika přesunům jeho peruti a posádky se měnily. Mnoho letců se z výpadu proti Němcům nevrátilo. Ti, kteří ztratili život v akci si dotrpěli své poměrně rychle. Huře bylo těm Čechoslovákům, kteří se po seskočení padákem dostali do rukou Němců. Uzavírala se přátelství doslovně na život a smrt. Jaroslav ve svých pamětech popisuje, jak byl přidělen do posádky svého dobrého přítele Otty Žanty a jak se potom snažil opět se do ní dostat. Skoro se mu to již podařilo, ale... "V únoru 1944 jsme se dostali na novou základnu v jižním Cornwallu. Žel, krátce nato posádka Otty v akci zahynula. Včetně navigátora Kubíka, s nímž jsem prodělával školení a včetně Ládi Kadlece, kulometčíka, ten létal jen s jednou nohou, o druhou přišel v dřívější akci kdy obsluhoval kulomet v bombardovacím letadle nad Německem. Ale další můj přítel Bohouš Vaverka byl naštěstí z posádky odvolán před startem..." Pro Jaroslava to také byl těsný únik. Nelitoval, že se před tou tragédií stal členem jiné posádky.

Jednou krátce po startu kolem půlnoci letci Jaroslavovy letky zjistili, že jim vytéká z nádrže benzin na podlahu letadla. Museli se vrátit na základnu, za letu benzinové zásoby shodit a jen taktak že se jejich letadlo dobelhalo zpět na základnu. Ale přes všechna tato nebezpečí se Jaroslav nemohl létání vzdát. "Ze vzduchu by mě nikdo nedostal, Němci Neněmci. I když to kolem fičelo. I když to často s člověkem pohazovalo sem a tam. Ale mít po návratu z takového letu kolem atlantického pobřeží na základně zase pevnou půdu pod nohama, to nebyl také špatný pocit." Ku konci války dostala Jarkova posádka Liberátoru za úkol honit německé ponorky. Kupte si dnes od Jar-

ky v jeho obchodě fotoaparát a nedomáknete se, že ten štihlý postarší chlapík ty ponorky skutečně kdysi honil. Že ve sněhových vánicích, po zatčení maďarskou policií a po krušném putování z východního Středomoří přes francouzské bojiště našel svůj životní - byť ne doživotní cíl - ve vystavování se německým kulkám. Budete si kupovat aparát a Jaroslavova klidná tvář z toho nic neprozradí. Jen ta malá fanglička na klopě ho tak trochu, trošičku prozradí. Doma, po návratu z války, DOMA v Čechách ho mohla stát život. I jeho už taktak chtěli čeští mocipáni zničit, tak jako zničili tolik jeho kamarádů ze západní fronty...

Slovo protinožec patří až češtině moderní. Kdo by je byl za středověku použil, riskoval upálení. Památne dílo našeho slavného předka "Z Čech až na konec světa" Austrálii jako takový konec světa ještě předznamenat nemohlo. Pro středověké Čičky byl absolutním koncem světa onen ponurý portugalský břeh východního Atlantiku. Honza chodil do světa za sedmero řek a sedmero lesů, kde žili černokněžníci a vězněné princezny. Na vandr se chodilo leda do Vídně, nějaký ten pierotek se zatoulal až do Francie. Jeník z Prodané nevěsty byl, nastojte, "až od moravských hranic". Až od Moravy! Před sto lety ale už z Filadelfie, Cleveland, Ohio. Ale na jižní polokouli a hluboko pod rovník se český konec světa posunul až v druhé polovině dvacátého století. Především ovšem zásluhou zaslepených demagogů, kteří chlapíky jako byl Jaroslav začali hnát do nového exilu anebo na šibentce. Tak svět odplácí. Tak odplácí naši čeští lidé svým českým lidem. Mladí Češi se o Jaroslavech Novácích neměli nikdy nic dovědět. Takoví Jaroslavové měli upadnout do úplného zapomenutí. Neupadli!

Co dál? Co dodat? Nemějte mi, přátelé za zlé. Netřeba nikomu nic vytýkat. Ale klobouk dolů před Jaroslavem. A až jednou vydechne naposledy a až se vedle něho uloží i jeho věrný Bobík - a ten se tam přece uloží! - pak musíme my, ostatní Češi přece jen srazit paty. Zavolat "Sláva". A zamyslet se. Zamyslet se nad ním i nad sebou....

Nad dopisy čtenářů

Milá pani Háberová

My Czech isn't as sophisticated as my English. And even though I would have liked to have written in Czech, necessity and lack of words makes me write it this way.

I love getting your newspaper, but mostly I admire your amount of determination, integrity and love of journalism and honesty that is behind it. I feel honoured to "know you and the rest of your staff".

Yours Sincerely

Suzanna Bond
Bundaberg QLD

Vážení krajané,

na základě smlouvy mezi Ministerstvem školství a tělovýchovy České republiky a Sokolem Melbourne jsem byla v letošním roce vyslána do Austrálie učit český jazyk děti i dospělé, chystat pořady o české kultuře a historii a pracovat s dětmi na letních táborech a v případě zájmu i v průběhu roku. V současné době pracuji v Melbourne, kde probíhá již druhý tříměsíční cyklus kurzů češtiny pro začátečníky, mírně pokročilé, pokročilé a pro děti.

Obracím se na Vás s nabídkou intenzivních kurzů českého jazyka pro děti a dospělé, které by probíhaly v průběhu listopadu a prosince pod záštitou Sokola Sydney. Pravděpodobnou dobou konání kurzů jsou vždy dva večery v průběhu týdne a soboty. Současně nabízím uspořádání večerů či odpolední s vyprávěním a ukázkami současné české kultury - především literatury a filmu. V Melbourne jsem již uskutečnila pořady o spisovatelích B. Hrabalovi, J. Škvoreckém, M. Kunderovi, o filmářích Zdeňku a Janu Svěrákových, J. Menzelovi, nové české vlně let šedesátých, o poválečné poezii, próze i dramatu a chystám řadu dalších, mj. o českých dějinách.

Byla bych Vám vděčná, kdybyste v případě zájmu se obrátili na starostu Sokola pana Zahrádku, který u sebe

soustřeďuje veškeré zájemce a je se mnou v přímém kontaktu, a to nejpozději do konce července 1997. Poté Vám sdělíme konkrétní informace o době a místě konání kurzů. Děkuji Vám předem za pomoc při organizování a těším se na další spolupráci.

Mgr. Petra Rychetská
učitelka

Vážená redakce,

nevím, zda je v české veřejnosti známo, že SBS TV vysílá denně kromě neděle v německých zprávách (v 8:30 ráno německy a v 11:30 anglicky) v rámci světového počasí také počasí pražské. Praha je jedno z devíti evropských hlavních měst. Světové počasí se ukazuje asi tak v polovině půlhodinového pořadu.

S přáním dalších úspěchů pro AL
V. Herrmann
Mount Keira, NSW

Milá Jano,

chci ti poděkovat za pěkný článek o našem chlebu v AL.

Ani ve snu by mne nenapadlo, že vzbudí u čtenářů takový ohlas, dostali jsme řadu dopisů, telefonátů a objednávek z celé Austrálie. Začneme je vyřizovat během příštího týdne. Vše se totiž trochu zpozdlilo, poslední dodávka mouky šla zase zpět do mlýna - neodpovídala standartu, byla příliš světlá. Aby toho nebylo málo, tak mi minulý týden nějaký dobrák v Sydney vykradl auto. Moc si nepomohl, ale já přišel o diář a adresář, takže pokud na některé objednávky čtenářů neodpovím, není to lhostejnost, ale ukradená adresa - v takovém případě zavolejte znovu.

Dostali jsme pár stížností, že výrobek není ze jmenovaných prodejen k dostání v Eppingu a Hornsby. V Eppingu bý výrobek vyřazen z prodeje po 14ti dnech, jako "neprodejný". Skutečný důvod je, že jsme prozatím přímými dodavateli a s tím mají vedoucí prodejen víc práce, než když jde zboží přes hlavní sklad.

Tahle situace se však změní během první poloviny července, kdy by měla být směs distribuována přes hlavní sklad, tudíž bude dostupná ve většině Colesů v NSW.

V Hornsby zboží zahálelo v příručním skladu 14 dnů, právě tak, jako osoba za to zodpovědná zahálela ve své kanceláři.

Srdečně zdraví
Vašek Wichta
Cooma

KULTURA

SOKOL SYDNEY

16 Grattan Crescent, Frenchs Forest
vás zve
v sobotu 26. července 1997 ve 20 hod.
na

SOKOLSKÉ ŠIBŘINKY

K tanci a poslechu hraje
kapela Vojty Ciny,
spolu s Jirkou Neradilkem
Vstupné : \$ 6.-
Večeře se podává od 18 hod.

Sokolské kino PONREPO

uvádí:
v neděli 15. června v 15 hod.

starší český film

KRISTIÁN

s Oldřichem Novým

v neděli 13. července v 15 hod.

je připravena

česká filmová komedie

Tři vejce do skla

s nezapomenutelným
Vlastou Buriánem

Vstupné dobrovolné

Po programu malé občerstvení
Prosíme o dochvilnost!

COUNTRY CLUB

320 Devonshire Road, Kemps Creek

zve všechny krajan
22. června ve 12 hod.

na

VEPŘOVÉ HODY

k dostání všechny vepřové speciality
Pokud si je chcete zakoupit domů,
je třeba je předem objednat
na tel. 9 607 8883

Česko - australská
kulturní aliance

všechny příznivce historie,
poezie, hudby, rytířských klání,
ale i dobrého jídla a vína
v neděli 13. července v 16 hod
na

Středověký český
hodokvas a rytířské klání

Vstupné i se
"středověkou" večeří : \$ 15.-

Pořad se koná

v

COUNTRY CLUB

320 Devonshire Road,

Kemps Creek

Rezervace míst nutná
na tel. (02) 9 636 1873,
nejpozději do 10. července

Česko - australská
kulturní aliance

V měsíci září pořádá Aliance dvě výstavy
výtvarného umění. Vyzýváme všechny
výtvarné umělce - profesionály z řad
krajanů, kteří by měli zájem se výstav
zúčastnit, aby zaslali na adresu redakce
fotografie či diapositivы svých prací, spo-
lu se stručným CV. Výstavy se mohou
zúčastnit nejen malíři a sochaři, ale i
keramici, skláři a podobně. Odborní
kurátoři posoudí dodaná díla a provedou
výběr. Věříme, že obě výstavy budou na-
vazovat na úspěch té loňské "Bohemians
on Bondi".

PRAGA CAPUT
REGNI II.

Začátkem května tohoto roku
Česko-australská kulturní aliance ve
spolupráci s Generálním konzulátem
České republiky v Sydney znovu uvedla
úspěšné představení loňské sezóny, které
připravila a režisovala Kateřina Iváková.

Představení je vlastně revue slo-
žená z historických symbolů, příběhů,
hudby, poezie, výtvarného umění, tance,
zkrátka všeho, co je spojováno s Prahou.
Skupina "turistů" i diváci jsou pozváni na
neobvyklou procházku tímto staro-
dávným městem.

Po technické stránce je před-
stavení jakousi pečlivě připravenou a
zrežirovanou "improvizací" poetických,
hudebních, tanečních a pantomimických
čísel. Atmosféru večera originálním
způsobem uměle dokresluje video-pro-
jekce. Celek se tak stal, pomocí výborné
režie, originální uměleckou výpovědí.

Kateřina Iváková, která absol-
vovala pražskou konzervatoř i sydneyjský
National Institute of Dramatic Art, pra-
covala s téměř 50 amatérskými herci, 12
dětmi a malou skupinou velmi dobrých
hudebníků a tanečníků. K nim nedílně
patří i 15 členů štábu techniků. Všichni
dohromady vytvořili soubor, který za-
slouží uznání, obdiv i dík, nejen za
představení, ale i za položení základů k
dalším vztahům mezi českou i austrál-
skou komunitou.

Z mnoha výborných účinkujících
bych rád vyzvedl výkon talentované Tary
Resch, hudební režii i vystoupení Zbyňka
Čecha, solová vystoupení dalších hudeb-
níků i tanečních skupiny. K úspěchu večera
zcela jistě přispěla výborná práce osvět-
lovače i zvukaře.

Na konci večera australské pu-
blikum odhalilo nejen některá pražská
"tajemství" ale seznámilo se i s humorem,
touhami i smutky Pražanů. Čeští návště-
vníci si zase, možná s trochou dojetí,
zavzpomínali na stověžatou Prahu.

Praga Caput Regni byl vynikající
pořad, skutečně "par excellence". Potvrdil
novou cestu i nový směr, kterým se vy-
dává naše krajská komunita v Austrálii.

V padesátých letech v Sydney a v
Melbourne skupiny profesionálních
herců i amatérů začaly uvádět hry čes-

kých autorů v češtině. Později vznikla další krajská seskupení, především Společnost pro vědy a umění (SVU), která podporovala všechny krajské umělecké aktivity. V té době vznikla další amatérská divadla v Adelaidě a v Perthu, která se soustřeďovala na současné hry, poesii a literaturu. Některá představení byla uváděna v češtině i v angličtině.

Česko-australská kulturní aliance, která má podporu mnoha organizací, ať již NSW Ministry of the Arts, nebo Ministerstva zahraničí České republiky, klade důraz na nutnost vzájemné spolupráce mezi českými a australskými umělci - a široká krajská veřejnost si této nutnosti začala být vědoma. Praga Caput Regni se stala nejen velmi pozitivním přínosem k této spolupráci, ale zároveň je i vzorem pro další aktivity naší komunity a to nejen v NSW ale v celé Austrálii.

Dr. Oliver Fiala

PRAGA CAPUT REGNI
Oldřich Fiala

Kohopak by to napadlo
že hrají Čest divadlo
anglicko-česky a bez patálií
v té protinožské tramtárii

Hraje se česky mnoho let
o zemsčém ráji na pohled
a srdce naplněné steskem kdo má
se na chvíli očne doma

Čas mění svět i rodnou zem
a tramtárie je teď domovem
nás i těch dětí našich dětí
naděje jejich předsevzeti

Kohopak by to napadlo
zahrát české divadlo
staří i mladí bez patálii

Anglicko-česky projít dnešní Prahou
vnímat ji tajemnou, půvabnou a hravou
v té zdomovené Austrálii

Historie ČOD

F. Rosenfeld

Musím se přiznat, že myšlenkou sepsat historii Českého ochotnického divadla v Melbourne jsem se zabýval již hezkou řádku let. Činnost divadla byla důležitou částí emigrantského společenského života.

Proč, nebo snad jak vzniklo "Divadlo", proč mělo kdysi takový úspěch a proč se nemohlo udržet do dnešního dne? To jsou otázky, kterými se asi zabývalo mnoho lidí, při mnoha příležitostech. Myslím však, že to vše bylo dáno okolnostmi a ty, jak všichni víme, se stále mění. Co bylo vhodné v minulosti není vhodné dnes, a co je vhodné dnes, nemusí být vhodné v budoucnosti.

Přesné datum založení ČOD není známo, protože dvě zápisní knihy spolku již neexistují. Víme však, že první představení "Poslední muž" se konalo 30. října 1954, takže je pravděpodobné, že spolek byl založen během roku 1954 nebo koncem roku 1953.

Lidský charakter už je takový, a Pán Bůh za to zaplatí, že nám v paměti zůstane převážně jen ty milé, hezké a příjemné vzpomínky. To nehezké čas jaksí vymaže. A snad proto jsou naše vzpomínky na první léta naší divadelní činnosti většinou příjemné. Ovšem, protože jsme, jaci jsme, jak myslím prohlásil Jan Werich, tak jsme přežili i ty doby méně příjemné. Přežili jsme všechny ty rozvratné živly, kulturní osobnosti a jednou dokonce i rozštěpení na dvě části.

Jaci byli naši diváci? Dají se rozdělit do tří skupin. Tu první bych nazval "smetánkou". Ti nás přirovnávali k Národnímu divadlu a z toho také vyplývaly kritiky jako: - Nenáročná hra - hra splnila očekávání - hra nesnese vážnou kritiku - a podobně. To vše bylo ovšem velice povzbuzující. Druhá skupina našich diváků byli ti, kteří si vážili toho, co jsme chtěli docílit. Měli radost, když se nám to povedlo a nekritizovali, když to dopadlo opačně. A třetí skupina - to byli ti starší, kteří již nechodili na tancovačky a jejichž angličtina byla celkem slabá. Pro ně to byla jediná zábava a jediná spojka s vlastí. Myslím, že naše úsilí bylo většinou zaměřeno na tuto skupinu.

Elán a činnost byly ovšem nej-

silnější v prvních letech ČOD. "Největší rok" byl asi rok 1961, kdy bylo uvedeno 5 divadelních her, konal se výlet po řece Yarra, připravili jsme Vinobraní, Mikulášskou zábavu i Dětský maškarní ples. V letech 1955 až 1966 se uváděla více než tři představení ročně. Další "zlatá éra" divadla nastala v sedmdesátých letech, hlavně zásluhou nové krve, tedy ochotníků z řad emigrace po roce 1968.

Začal jsem otázkou proč vlastně divadlo vzniklo a proč se nemohlo udržet. Vzniklo proto, že čas byl zralý a poměry jiné. Byla tu hluboká kulturní mezera, a také potřeba podpořit potřebné krajany a zároveň rozvinout společenské styky. S postupem času však pomalu mizela potřeba podporovat nemajetné krajany, vadil elán dobrovolníků. Prostě, podmínky, která existovaly v padesátých letech už neexistují dnes.

Přesto však by bylo hezké, kdyby se sem tam uskutečnilo nějaké to divadelní představení. Bylo by to hezké, ale myslím, že už k tomu nedojde. To je však pouze můj osobní názor. Těšilo by mne, kdybych se mýlil.

(Výňatek z knihy "Historie Českého ochotnického divadla v Melbourne")

Z tajů mluvy australské

Přidejme špetku soli k angličtině, nechme stopadesát let povařit, před podáváním okořeňme blahovičnickovým květem... Tak by nám to podala velkněžka českých kuchařek. Ale když ona ta Sandtnerka v Austrálii nikdy nebyla, co ví ona o tom, jak se australské lingo v tom buši kuchtilo! Kuchtilo se ve velkém žáru. Kuchtili ho hlavně chlapi a zpočátku hlavně trestanci. Tedy žádný ten Viktorín Korbel ze Všehrd, nic jako Komenský, Dačický z Heslova, Mácha. Začalo to všechno prostě úplně jinak. Shakespeare se v hrobě už ani neobracel, jen očima důlky koulel.

Vraž to toho ten nejhrubší londýnský žargon, opepřený lyrikou mořských vlků a trestaneckou hantýrkou. Vrazili do toho tedy londýnské cockney, ale ovšem také mluvu irských politických vězňů vyvlečených námořní pýchou britských Veličenstev na druhý konec světa, a tyhle dvě přísady pořádně zamíchali. Klení britských bachařů a skotských dudáků tomu přidalo na vůni, a pak se to všechno v australské pustině mezi těmi dingy, ještěry a ještěrkami, pod blahovičnický a mezi těmi statisici ovci na toho půldruhého století dalo do octa, hojně prošíkovalo tou nejpygmalionovštější intonací anglo-australské spodiny. Kynulo to, kynulo. A když jsme si to my přistěhovalci přehráli na našich českých bubincích, moudří jsme z toho nebyli, ač nám tvrdili, že posloucháme angličtinu. Uši nevěřily - naše. Jejich ano.

Ale ovšem, ježek sobě kadeřav. Mysli si, že je obdařen kadeřmi. Jeho bodliny vidíme a hlavně cítíme jen my, neježkové. Takže dinkum-die- Aussies jsou skálopevně přesvědčeni, že jejich mluva je tou nejpřirozenější formou jazyka anglického. Až do momentu, kdy vystoupí v Londýně nebo v San Francisku z letadla. Ale proč by ježek neměl sobě být kadeřav? Kdo konečně má soudit krásu řeči, její libozvučnost, její zvukovou bohatost? Jisté je, že australská je dnes něčím samostatným. A Australané na ni začínají být i pyšní. Je to jejich poznávací znamení. Jejich řeč. A tak jako se hlásíme

k sobě ve světě my, i oni, její uživatelé se k sobě obvykle hrnou, když australská zazní na nějakém tom letišti. Fair dinkum!

A ono se to všechno ukuchtilo samo v tom buši. Žádná filologická Sandtnerka při tom neexistovala. Vráželo se to tam všechno samo. Shakespeare by to sotva poznal. Ale má to ten širák a má se to k světu.

B.Š.

Okénko do české historie

21. 6. 1621

Den krvavé hrůzy v Čechách

Tři sta sedmdesát šest červnů již přešlo přes Staroměstské náměstí, ale žádný déšť uplynulých časů nesmyje nikdy z českých dějin krvavé stopy pobělohorské tragedie. Bitva na Bílé Hoře byla dobojována. Minul osmý listopad 1620, císařské vojsko Ferdinandovo vtrhlo do Prahy, která byla odkázána na milost habsburského vítěze. Odbojná česká šlechta a páni měšťané se nechťeli pokorit, protože Habsburk odmítl dodržovat stará česká práva, výsady domácí šlechty, sliby neplnil, pronásledoval nekatolíky, jako by to ani lidé nebyli, a obklopoval se jen cizinci. Český lid jej proto odmítl a česká šlechta se spojila s lidem. Českým místodržitelem se stal Lichtenštejn a postaral se, aby Praha holdovala z plných plic císaři. Berka a pán z Roupova uprchli. ostatní vyčkávali. Karel, kníže Lichtensten, si musí všechno dobře promyslet. Svobodu vyznání chtějí? To si počkají... uvažoval. Udělal si seznam. Tam, kde byl velký majetek i zvukné jméno, "zabijí dvě mouchy jednou ranou". Císař potřebuje peníze jako sůl pro své vojáky, česká šlechta se mu stavi na odpor a nechce mu dát ani půjčit. Je třeba zaplatit ty, kteří mu dělají dobré služby, po bitvách však není z čeho. Také je nutné konečně zastrážit ty odbojníky, aby padli ze strachu před císařem na kolena...

Bývalí direktori Budovec, Hasišenský, Řičan, Fels. I jeden katolík, který s nimi držel - pan Diviš Černín. Šlik, Kober z Koberšperka, Harant z Polžic a Bezdržic, a další... Byli zákeřně přepadeni, spoutáni, odvedeni za svých sídel, ze svých radnic. Obžalováni. Nesoudil je český zemský soud, ale zcela zvláštní, habsburský, Ferdinandův. Všichni byli odsouzeni, zbaveni statků a dvacet sedm vybraných bylo odsouzeno k trestu smrti. Ferdinand podepsal rozsudky. Jen ten Vilémův z Lobkovic roztrhal, aby se zavděčil svému kancléři, který nesl jeho jméno.

21. června 1621 zoufale plakali lidé na Staroměstském náměstí. Pláč byl

Tele2000 Australia

NABÍZÍ
bezkonkurenční ceny
za telefonní hovory
do České i Slovenské republiky
USA, Canady

Česká republika - \$ 0.88

Slovensko - \$ 0.76

USA - \$ 0.44

Canada - 0.45

Blíže informace :

Zdeněk Žila :

phone/fax (02) 9938 1676

E-mail : -zdzilla*tig.com.au

Ne, to tak nefunguje.
Nemůžeš tvrdit, že
ptáčci mají malé sny a
sloni velké.

přerušován paličkami bubnů a ránou z děla. Exekuce začala. Z Týnského chrámu zřítelil ještě zlatý husitský kalich.

Popraviště pokryté černým těžkým sukem jako pravé jeviště s nedobrovolnými herci. Podle Ferdinandy režie, kterou vedl Lichtenstein přicházeli jeden za druhým, starý pán Kaplíř ze Sulevic, bělovlasý Šlik, a ostatní. Byli to čeští šlechtici, důstojní věřící mužové, kteří chránili práva lidu, byli skutečnou národní šlechtou, která se starala o rozkvet země. Deseti z těch sedmadvaceti bylo dohromady sedm set let. Zvláště krutě naložil Habsburk s pokrokovým lékařem Jeseniem, původem ze Slovenska. Ličit samotnou popravu? Ne, svět se zachvěl, když se o tomto krvavém divadle dozvěděl. Ferdinand hájil svůj čin před Římem a světem: "Čechy budou zase katolické!" S Čechy se nakládalo jako se zemi dobytou. Prvním stavem zde byl stav duchovní. Katolické státní náboženství bez pardonu. Dědičná koruna. Žádná národní či historická práva, jen poradní právo sněmu. Absolutismus. Zlomená moc domácí šlechty a lidu. A přichází šlechta nová, vznikne třicet nových říšských knížecích a hraběcích rodů: Colloredo, Maradas, Butler, Breuner, Este, Wumbrand, Bethlen, Cantacroy, Spinelli... Oblíbenci císařovi získali to, co bylo právem bývalých strážců národních práv. Majestát český byl potlačen. Šestnáct měst ztratilo pozemkový majetek, na 646 statků bylo zkonfiskováno. Kolovratové, Řičanští, Šlikové, Kaplířové, Berkové, Štampachové, Malovcové, Cimburkové a další - o hlavu kratší, uprchlí nebo vyhnáni.

Lhostejně dnes procházejí davy turistů po Staroměstském náměstí, kde je v dláždění vyobrazeno dvacet sedm křížů a zkřížené meče v trnové koruně mučedníků. Turisté hledají trička a párky v rohlíku, popíjejí pražské pivo a smějí se.... Je tomu přece již tři sta sedmdesát šest let.....

(Přetištěno - Český kalendář 96)

PETER ON SCOOTER

Stříbrný Boeing zakroužil nad melbournským letištěm a sedl lině na přistávací plochu. Rychlé pasové a celní odbavení, a jsem v letištní hale. Dav příbuzných a známých čeká na pasažéry. Ani se nestačím pořádně rozhlédnout a v anglické vřavě slyším pár českých slov "... zastav se, ať ti udělám první australskou fotku....", fotoaparát v ruce Petra Krhuta zavrčí a pak už si tiskneme ruce. Pomalu tomu začínám věřit. Akce nazvaná "Koloběžkou napříč Austrálií", zde "Peter on Scooter", odpočítává první minuty z plánovaných šesti měsíců. V tomto časovém intervalu zamýšlel Petr ujet téměř šest tisíc kilometrů, které od sebe dělí Wilson's Promontory N.P. ve Victorii a Cape York v Queenslandu, jinak nejjihnější a nejsevernější body na australském kontinentu. Samozřejmě na koloběžce, jak jinak.

První tři týdny expedice prožijeme na cestách státu Victoria. Po startu na Wilson's Prom, kolem Melbourne do Grampians vidím svého prvního australského klokana, později jich budou stovky. Pokračujeme na jih. Great Ocean Road rozhodně nezklamala naše očekávání. Petr na koloběžce si může prohlédnout drsnou krásu bizarních skalních útvarů lépe než já za volantem přece jenom rychleji jedoucího doprovodného vozidla. Dvanáct apoštolů si ale vychutnáváme oba intenzivně.

Expedice nemusí vždy znamenat jen polykání kilometrů. Občas zbývá i čas na návštěvu vinic v Yarra Valley. O tom, že australská vina chutnáji skvěle, se doufám nemusím rozepisovat.

A jsme zpátky v Melbourne. Ještě v České republice domluvené setkání a natáčení s pražskou skupinou Rangers se uskutečnilo v Československém Národním domě. Na video-kameru zaznamenáváme i úvodní minuty připravovaného dokumentu o české komunitě zde v Austrálii. První oběti zvědavého objektivu se stal Pavel Pospíchal, starosta zdejšího Sokola. Své role se zhostil skvěle.

Karel Gouda a Pavel Kulkus dělají poslední úpravy na koloběžce a my můžeme vyrazit nahoru na severovýchod. Melbourne uvidíme opět za půl roku.

Možná poprvé jsem se setkal s drsnou krásou australské krajiny ve filmu "Muž od Sněžné řeky". Teď nás čeká setkání s hrdinou tohoto filmu ve městě Corryong. Koloběžka Petra Krhuta, jedoucího napříč Austrálií směrem jiho-severním i expediční Mitsubishi Van zastavují před branou hřbitova. Za ní sni svůj věčný sen o svobodě a volnosti Jack Riley, zvaný "Man From Snowy River".

Nedaleko odtud se vypíná nejvyšší hora Austrálie Mt Kosciusko (2228m). nese název po našem evropském sousedovi, původem z Polska. Češtinu ani polštinu na vrcholu neočekáváme, ale i tak tu má Evropa zastoupení. Spolu s námi dochází nashoru mladý Holanďan se svou přítelkyní. Oba se, spolu se dvěma Australany, nestačí divit, když vidí dojíždět Petra na koloběžce až na samotný vrchol. Zvědavé dotazy neberou konce. Když se Australan s pivním břichem dozví, že jsme Češi, rozzáří se mu oči. Je okamžitě doma. "Česká republika", řekne, "to je Pilsner a Semtex". To první bereme, za tu druhou reklamu se trochu stydíme.

Pneumatiky Petrovy koloběžky, mimochodem Barumky z Otrokovic, již ochutnaly širokou škálu australských povrchů. Teď je čeká sotva znatelná cesta v buši. Na jejím konci stojí srub našeho kamaráda Vince Wichty. Přátelským štekotem nás vítá černý vlčák Hobo. Padesát metrů pod námi hučí a přeskakuje balvany Sněžná řeka. Lehce přitom stačí roztáčet lopatky čerpadla malé vodárny, která zásobuje pětičlennou rodinu Wichtovic stále čerstvou vodou. Malý Vašík právě slaví rok a já pětáctýřet. Vašík dostal dort, mne podarovali láhví domácího piva. Každému, čeho hoden jest.

Dvoudenního odpočinku využijeme ke koupání, bushwalkingu a lovu klokana. A také k pravidelné údržbě koloběžky. Bliží se průjezd přes Australian Capital Territory. Někde uprostřed se Petr odrazí do druhé tisícovky kilometrů. Samozřejmě levou nohou.

"Z tohoto místa se rozhlížel po okolní krajině americký architekt Burley Griffin, když plánoval výstavbu Canberra, a přímo před vámi je budova nového parlamentu..." Tak nějak zněla slova našeho průvodce hlavním městem Austrálie. Richard Tauschek ví moc dobře, o čem mluví. Stovky hodin strávil i on na tomto místě, když vedl skupinu zeměměřičů, která byla malým kolečkem v obrovském

soukolí stavitelů moderního sídla australské vlády.

Petr Krhut za řidítka své modré koloběžky při přejezdu Austrálie nemohl samozřejmě Canberru minout. Čekalo nás setkání s krajaňskou komunitou, vedenou Tony Vincencem. S chutí jsme se na několik dní svěřili do mateřské péče sympatické Slovenky Eriky Skerlikové. Spaní ve stanu jsme rádi vyměnili za pohodlné postele a jídlo, připravované v polních podmínkách expedice, za chutnou domácí stravu. Setkání s krajaňy na břehu jezera, barbecue a české pivo patřily k těm nejpříjemnějším zážitkům dosavadní cesty.

Protože expedice plní i určité společenské úkoly, nemohli jsme vynechat ani návštěvu našeho velvyslanectví. Zprvu takřka oficiální záležitost se po chvíli změnila v přátelské posezení s velvyslancem dr. Jaroslavem Suchánkem a jeho ženou. Ten večer se v prostorách české ambasády mluvilo "kratce". Všichni totiž pocházíme nebo žijeme v Ostravě. A protože dr. Suchánek je nadšeným kytaristou, přidali jsme k jeho kytarě i tu naši expediční a zahráli si spolu pěknou řádku trampských písní.

Setkání s českým trampinkem mělo ale teprve vyvrcholit. Odskočili jsme si pár kilometrů z plánované trasy k Paddy's River Dam. Právě zde totiž probíhal 28. potlach českých trampů v Austrálii. Petrova koloběžka se stala vítaným zpestřením již tak nabitého programu. Protože i my jsme kdysi jezdili na vandry a čundry, našli jsme brzy společnou řeč a navázali spoustu nových známostí, které se nám budou určitě hodit už při naší příští zastávce v největším australském městě, Sydney.

Sydney, město příštích Olympijských her, nás vítá krásným počasím a neopakovatelnou atmosférou, kterou všude na světě vytvářejí lidé spěchající za byznysem. Doslova obklíčeni davy japonských turistů zvládáme vyjížďku lodí do Manly a potom již příprava na večer v Sokolském Národním domě. Petr pucuje koloběžku, připravuje čisté tričko s logem expedice a jdeme na to. Proplétáme se uličkami nočního velkoměsta do jeho severní části. Petr nasazuje do finíše. Těsně před cílem nás ještě trochu zmatou světla Arménské kluby, ale po dalších sto metrech víme, že jsme doma. Čeština a slovenština zní

ze všech stran. Petr zajižďí na koloběžce do středu krásné tělocvičny a dostává láhev vychlazeného pilsnerského. Zdraví se se všemi okolo a vysvětluje, kdy a kde se zrodil nápad zdolat Austrálii na koloběžce. Začínají oslavy dvacátého výročí dokončení Národního domu v Sydney. Kuchaři připravili řízky, vepřo-knedlo-zelo, pije se především české pivo. Večer strašně rychle ubíhá. Diskutujeme s krajaňy o tom jak to dnes v Česku i na Slovensku vypadá. Ale čas je neúprosný a my se musíme rozloučit. Petra čeká ještě více než čtyři tisíce kilometrů do cíle na Cape York.

Blue Mountains - říká se, že patří k tomu nejhezčímu, co lze v Austrálii spatřit. Je tedy jasné, že naše expedice je nemůže vynechat. Po návštěvě u Věry Vrožinové, manželce dnes již bohužel zesnulého Jirky Vrožiny, máme v plánu navštívit alespoň ty nejkrásnější partie Modrých hor. Díky Bubnovi, Trampovi a Vandrákovi, původem z Prahy nacházíme azyl v "Olympijském parku" městečka Lawson. Během tří dnů se vydáváme k Diamantovému, Wentworthskému a dalšímu vodopádům. Zdoláváme náročná stoupání i obrovské padáky. Petr se samozřejmě všude s koloběžkou nedostane a tak musí speciální vozidlo, které je prakticky všude středem pozornosti místních obyvatel, občas do expedičního vozidla. Protože po cestě často řešíme otázky související s dalším průběhem expedice, ani nás nenapadlo, že by nám zde někdo mohl rozumět. O to více jsme byli šokováni, když na jednom z úzkých chodníků mezi skalami slyšíme mnohohlasné ahoj a dobrý den. Více než dvacetičlenná výprava českých turistů se vydala stejně jako my obdivovat krásy tohoto kontinentu. Pozdravíme se, vyměníme pár informací o tom, co jsme viděli a kam se chystáme a pokračujeme dál. Třidenní pobyt končíme trampským minipotlachem s Bubnem, Jardu Valentou a Frantou Platilem. Nejraději bychom zůstali ještě pár dní, vždyť jsme ještě zdaleka neviděli všechno. Ale musíme dál, na sever. Cape York je tak daleko a čas tak rychle ubíhá.

(Ivo Hranický a Pavel Mittner)

TELEFONUJETE do Čech nebo na Slovensko ???

- * Chcete SNIŽIT váš telefonní účet ?
- * Vlastníte mobilní telefon??
- * Víte kolik stojí hovor ???
s námi ,77c za minutu
a kolik platíte vy ???
- * Kolik stojí využití našeho servisu ?
ABSOLUTNĚ NIC
NO CONNECTION FEE
NO JOINING FEE
OR CONTRACT
DIRECT DIAL
- * Chcete využít této nabídky,
telefonovat do zámok za ,77c
- * Chcete se dozvědět víc ???

Volejte Martina

tel/fax : (02) 9130 5095

příhlásku můžete získat i faxem

PRIMECALL
nabízí nejvýhodnější ceny
do všech států světa

Bejt sebou, tak si tu
korunku sundám,
zakletý princí. Jde sem
strašně skaredá
princezna.

Perly, perličky a střípky z cest

Mocnou Ameriku lze také napadnout z břehů západního Pacifiku. Na Honolulu je omývájí až kýčovitě modravé vlny Waikiki obléhané hledači plážové pohody. Ta panuje na hawajských ostrovech od ledna do prosince. My v Austrálii nějak neradi připouštíme, že surf není naši výlučnou doménou. Či těla že obléhají Waikiki? Těla, tilka i tělička? Tělička patří většinou Japonkám a jsou jaksi neasijsky běloušná. Tilka mladým Američankám i Hawajkám. Těla všem ostatním. I tělesa se vystavují tomu pacifickému ráji. Patří matronám neurčitých věků, avšak zcela určitých rozměrů z Minesoty, Arizony, Indiany a tak. A ježim druhým, kteří mezi zrny honolulského písečku nedisponují náležitými překryvkami oblin ani jinou tradiční kamuflážní symbolikou milionářů. Ti svými nadbytečnými kily nemohou tedy konkurovat místním borcům hawajských vln, jímž nedostatek roucha bohatě vyvažuje nedostatek financí. A trochu vlevo, co bys kamenem z Waikiki dohodil, vystupuje z hlubin Pearl Harbour.

Nebýt té bezmezné hlouposti tvých dědů, milá bělokožná Japonečko, jejich dávné domýšlivosti, nemohl by se asi našinec tvé nádherné bezpíhovaté pleti dnes tak obdivovat. Amerika mohla třeba nechat půl Evropy vybit, přihlížet se založenými rukama a založným svědomím... Surfer's Paradise? Ten tady si tak nefiká. Ten v Austrálii se zbytečně snaží přeměnit na Floridu či Honolulu. Neprozrazujte to - ale co do pisku nemá proč. Ani co do cen. Jen ta obsluha je tu hořt obsluha. A vůbec všechno po americku klape. I hotelová pokladna...

Ani úl, ani mraveniště. Ani liščí nora, ani dračí jícen. Spíše to všechno dohromady. Anebo lze New York vidět i jako obrovskou pokusnou laboratoř lidského plemene nespořádanou nijakým systémem. Vele město kolonizované absolutně všemi národy, pronárody, národů, kmeny a kmínky naší plodné planety. Obyvatelé České republiky by se sem vměstnali, Australané by si museli zčásti stát na ramenou, ale i ti by se sem srovnali. V tom kvasicím kotli jakoby povstával zárodek lidstva snad z pětadvacátého století, kdy holky modrooké budou už sedávat jen u potoků těch nejneproniknějších švýcarských kantonů či norských fjordů... Ale tato vulgární, hlučná a drzá sebranka kypí elánem a jakýmsi ironisujícím optimismem. Hlavně také projevuje přímo nestoudnou vitalitu a schopnost probíjet se koncem tohoto tragického století do zítřka století příštích. A tento pestrý dav nepopře to, co Evrope chybí: nepopře sílu Ameriky, Spojených států, a člověk hned pod povrchem té vši vulgarity tuší, nebo si znovu ověřuje, že je dobré být přítelem této mladé a nepřekonatelné země. Australané i Češi by z pod křídel americké kvočny neměli vybíhat moc daleko. Havlovi se tu dostalo v květnu toho nejvládnějšího slyšení a Madeleine Albrightovou Čechům na trůn americké ministryně zahraničních věcí nemohla lépe posadit ani sama kněžna Libuše v té nejlouzeznější věštbě. Takže buďme rádi, že jsme rádi, vulgarita sem, vulgarita tam... apropos: už není Vašatovy restaurace, centra knedlíkářů nového světa! Majitelé užívají zaslouženého odpočinku.

A má tradiční sociologická analýza telefonního seznamu Manhattanu vydala toto ovoce: Jenom padesát Nováků, jedna M. Nováková, jedna Čečetka s poetickým prvním jménem, jeden Čech, dvě Czechů, jeden Mrva, jeden Havell, žádný Havel jako takový, jeden Stoklasa, pětáctýřicet Klausů, žádný Svejč (a to nepřekvapuje - teplá voda vždycky teče, čokoládový automat vždycky chrlí čokoládu, než člověk v restauraci dosedne, už je před ním voda s ledem a černá káva), jenom jeden Šindler, ale šestadvacet Schindlerů, Háberů jednapadesát a Fořty (ovšemže bez "ř") jsem spočítat nestačil. A pozor, najednou mi před nosem nesou rakev. Amerika - země všech možností! A na firmě pohřebního ústavu mé původem české oko čte "John Krtíl, Funeral Parlor". Tomu se, pane, říká vlastenecká výdrž. Váš si představte údes v nevinných zracích Američanů: K - R - T - I - L - že by to vedlo i k infarktům? Že by i vlastenectví napomáhalo businessu?

(Bořek Šindler - lovec perel)

Konviktská plseň.

Karel Šindelář

K Botany Bay jedem' s chorálem Nemesy!

Na naši lodi, - Hoj! Chrástějí řetězy,
jsou kurděje, je mor, smrt na lidi se zubí,
v páchnoucímlí slizkém vedru dole v podpalubí
pochoutkám bývá holá lidská noha
na naší lodi!

Hoj, my zapřeli jsme Boha!

Hej Jacku! Daleko se s Mary ubíráš!

Pro ni jsi ukradl hedvábný kapesníček,
tak měkce dotýkal se jejich něžných líček,
vzpomínáš, jak jsi hostil Mary při víně?

Kapitánovi sedí Mary na klíně,
pro toš' ho skolit chtěl. Váš řetěz! Ten byl těžký!
Kapitán napsal ti krvavé rovnoběžky
na tvoje záda. Teď napájíš krysu krví...

U rumu kapitán horkem a nudou živá,
Mary mu z čela pot šátečkem utírá,
kapitán živůtek ji přítom otvírá
a Mary veselou mu plseň k tomu zpívá.
Tobě ji zpívala.

Ovšem, ty's byl první,
myslíš jsi, bláhovče, že budeš poslední?
Jen čekej ve tmě, až ráno se rozední,
krysa ti rány líže, i krysa má žízeň,
máš alespoň společnost, pověz ji tu svou trýzeň...

Mary dnes nahlédla k tobě do podpalubí,
k nosu si přitiskla hedvábný kapesníček,
slunce se příliš dotklo jejich něžných líček.

Jsou kurděje, je mor, smrt se na lidi zubí,
na naší lodi!

Hoj, chrastějí řetězy,
k Botany Bay jedem' s chorálem Nemesy.

PŘETISKUJEME :

Nový domov
No. 7 (2420) Vo. 48

Vláda národního blahobytu

Není to tak dlouho, co sociální demokracie při výzkumu veřejného mínění předčila ODS, v posledních týdnech se trend opět změnil. Vedení sociální demokracie (ČSSD) má pevně v rukou Miloš Zeman. Muž činu a vysoké postavy, něžného úsměvu a hřímavého hlasu. Někdy je v hlase mírné tremolo, to třeba když v Bonnu mluví s předsedkyní parlamentu a něžně žadoní. Prostě, ví jak na to. Doma musí být bezpodmínečně vždy proti vládě, jde mu o to, aby se zviditelnil. Při schvalování česko-německé deklarace prosadil vydíraním "uvozovací klauzuli". Je to nesmysl, ale Miloš se prosadil. Nyní nastávají boje o zákon o věku pro odchod do důchodu. Je možné, že se zde spojí Zeman s Luxem. Starších lidí přibývá, mladších v produktivním věku je čím dál méně. Snížením věkové hranice by se pouštně zvýšily náklady na důchod. Kde na to brát? Na to nemá ani jeden z pánů odpověď. Ale demagogů se dá vždycky škodit. Lux se už dříve ukázal jako zrádce koalice a když se něco nepodaří, tak se vymluví, on za nic nemůže, vše zavinil premiér. Tisk opakovaně píše o možné koalici Zeman - Lux a oba páni prohlásili, že v Rakousku něco podobného docela dobře funguje. Jenže tam jsou ve vedení docela jiní pantátové. Ale ti dva se již vícekrát sešli. Třeba když byli sledováni tajnou policií A. Devátého. Psychiatři tomu říkají stíhomam. Tak trochu v tom byl také pan Kalvoda z ODA. Byl to vše humbukt a Zeman s Luxem s tím vyrukovali před volbami - načasovaně. Lux byl mírnější, hrál jen druhé housle. Zato Zemana bylo slyšet, měl v kufříku dokonce padesát dokladů.... Pak to prasklo, Devátý Zemana zažaloval a Zeman byl odsouzen. Milión "bolestného" Devátému a to bolí. A ještě bolestnější je odvolání v tisku a v televizi. Ono se těžko přiznává, že si to pánové všechno vymysleli, ale precedens už je tady.

Často se komentuje soudnictví a kritika je stále hlučnější. Obchodní soudy fungují tak na padesát procent. Výsledkem je trvalá platební neschopnost značné

části podniků, ale i veřejných institucí, především nemocnic. Hlavní příčinou je asi skutečnost, že lidé se nestačili přizpůsobit tržnímu hospodářství. Vestárem režimu byla přísná kontrola v tom smyslu, že podniky nesměly nic kupovat od soukromníků a tím se unikům peněz zabránilo. Nyní každá výše postavená osoba může podepsat objednávku na cokoliv od jakékoliv - často i falešné - firmy. Toto podvodnictví využívají a za tou "firmou" jsou často přátelé těch, kteří to objednávají. To se projevuje i při hospodaření s investičními fondy. Prodávají se dobré akcie za babku společností s ručením omezeným, které vlastní jejich funkcionáři a tím dochází k miliónovým podvodům. Občané se domnívají, že fond, který se jmenuje "Rozvojový" se o jejich kupony postará. Džungle je těžko průchodná a burzovní džungle je na tom ještě hůř.

Podobné je to v nemocnicích. Poslechli jsme si jednoho universitního profesora. Mluvil přesvědčivě, pevným hlasem a zdůrazňoval, že zdraví národa je prvním úkolem nás všech, především naší vlády. Na zdravotnictví se nesmí šetřit! Uspora pár mizerných miliónů může stát mnoho lidských životů - hřiměl pan profesor. Hájl tak hospodaření Vinohradské nemocnice, která má osm set miliónů dluhů. Kde vzít peníze na zaplacení, to pana profesora nezajímá, nad to je povznesen. Mají tam takové účetnictví, že ani nevědí, co komu dluží a tak ministerstvem dosazená správa se ptá dodavatelů, kolik se jim má zaplatit a za co. Nikdo se při objednávce neptal na přiměřenou cenu a už vůbec ne na to, zda a jak byla splněna dodávka. Kocourkov? Ne, Praha! Ale to není jen u masa a ovoce, ale přítel se obává, že stejně to mohlo být i u léků a nákladných zařízení a největší šlendrián bývá při objednávání stavebních prací. To jsme koukali, jakou má jedna nemocnice vrátnici. Postavili ji za sedmáct miliónů. Ty jim poukázala pojišťovna a vedení zapomnělo, že má z toho nejdrive zaplatit léky a zaměstnance. Bylo na vrátnici, nebylo na platy. Páni doktoři chtěli stávkovat.

Stávky, o kterých se tolik mluvilo, dopadly celkem dobře. Co chtěli železničáři je záhada. Chtěli prý znát systémový výhled rozvoje železnic. Ale mohli si vypočítat, že následkem bude omezení provozu a propuštění velkého počtu (zatím

asi pět tisíc) zaměstnanců. Učitelské odbory nikdo příliš neposlouchá. Za minulého režimu kantoři poslouchali ze všech nejlépe. Většina z nich vstříkovala jed marxismu-leninismu do žil svých žáčků, honili děti na brigády až to praštělo. Jedna učitelka prohlásila, že se za dnešní učitele stydí, ale právě ona se vždy chovala tak, že se stydět nemusí. Čeští učitelé mají v Evropě nejkratší pracovní dobu a ve třídách nejnižší počet dětí. Když ministr přišel s plánem, aby se malé třídy spojily, ušetřilo by se pedagogů a těm vytižným by se mohlo řádně zaplatit. To se nelíbilo a tak se stávkovalo. Učitelé však získávají sympatie dětí - nemusí totiž do školy.

V naší nátuře je zakotvená věčná nespokojenost. Dnes to vypadá tak, že už pochválením vlády se stáváte něčím opovržením hodným. Dříve bylo lépe. Tenkrát jsme se mohli radovat, když nám soudruh prezident Novotný z tribuny oznámil: "Cibule bude, soudruzi!" - A byla, příští rok. Jak rádi jsme kupovali Rudé právo (dnes Právo) už proto, že bylo největší a při nedostatku toaletního papíru si je mohl člověk přečíst a ještě také jinak použít. Radovali jsme se, když nám někdo ze západu poslal prášek na praní, dnes je všeho dost a tak už nemáme z čeho se radovat. V Brně vybudovaly západní společnosti mimo něšto hypermarket, kde se dostane vše o obdivuhodném výběru, od potravin přes textil až po elektro atd. Vedle vás vybírá důchodkyně sklenkové okurky, pak se přehrabuje v pečivu a nakupuje uzeniny. Vedle ní strká vozík cikán. Budiž to těm lidem přáno, jenže dřív se jim o dnešních možnostech ani nesnilo, ale nikdo nekritizoval. Dnes je jim všechno málo, jsou nespokojeni a budou volit Zemana. Na práci či přivýdělek nepomýšlí. Vedou se opět ostré diskuze, zda se má někdy vůbec nájemné přivést na úroveň, která by pokryla náklady na údržbu domů. Nájemníci křičí, že se jim zvyšuje nájemné a tím je vinen Klaus! Majitelé domů křičí, že nemají z čeho platit nákladné opravy domů - a tím je vinen Klaus! Nyní bylo zvýšeno nájemné o 50 %. Bezohledný, arogantní Klaus je vinen - nespokojenost v obou táborech.

To vše se pohybuje na hranici únosnosti ekonomiky, neboť kdo bude pracovat tak, aby se kryla vysoká spotřeba a aby se zaplatil dovoz? Všichni chtějí dobré platy, vysoké podpory a důchody,

jednou za rok na měsíc do lázni, a pro důchodce veškerou dopravu zdarma. Kde na to vzít? Ale jestliže vláda nepovolí, přeběhnou k opozici (Zeman, Sládek, Grebeníček - pěkná společnost).

Uvažujeme, že je zcela myslitelné, že Lux a Zeman se spojí a vytvoří vládu národního blahobytu. Zdravotní péče zdarma, školy i vysoké školy zdarma, vyšší platy učitelům, zdravotníkům a železničářům (a těm i nové uniformy), žádné omezování veřejné dopravy, ať se na ni doplácí kolik chce, do důchodu snad už v padesáti letech, vysoké dotace zemědělcům, zdvojnásobit bytovou výstavbu. Stát to všechno zařídí a do České republiky sestoupí království nebeské.

Vynucená ozdravná kúra,

kteří chybí dlouhodobější vize

Jiří Pehe, politolog

Fatální slabinou celého stabilizačního programu je, že je v něm zabudován zásadní rozpor mezi v podstatě (i když jen krátkodobý) přijatelným obsahem a nepřijatelným týmem.

Dokument oznamující ozdravná a stabilizační opatření přijatá vládní koalicí by mohl být silným a účinným základem programového prohlášení nové vlády. Jako krizový program vlády staré - i když s několika novými tvářemi - má v sobě zabudováno hned několik omezení, která jeho účinek podstatně omezi.

Dokument je přesnou a dosti ofresnou analýzou současných poměrů. nechce se téměř věřit, že mohl vzejít - i když třeba jen zčásti - z podnětu Václava Klause, proslulého nedostatkem kritické sebereflexe. Zásadní slabinou dokumentu ovšem je - jak už se za vlády této koalice stalo zvykem - že se vyhýbá přímému přiznání politické zodpovědnosti. Ačkoliv je z textu jasné, že je to především vládní koalice, kdo nese za dlouhou řadu vyjmenovaných problémů odpovědnost, v dokumentu se téměř nikde adresně přiznání takové odpovědnosti neobjeví.

Další výraznou slabinou dokumentu je, jak již upozornil prezident Václav Havel, že postrádá dlouhodobější vizi. Je opět jen souborem kroků vynucených krizí - tedy improvizací. A to i přesto, že je tento soubor improvizovaných

kroků mnohem důkladnější a komplexnější než dubnový balíček. V dokumentu se neříká, čeho chce vláda - v pozitivním směřu - výhledově dosáhnout za rok či dva. Celkový dojem tedy je, že skutečně jde jen o jakousi vynucenou ozdravnou kúru. Kterým směrem se má země ubírat, až nabere trochu dechu, z dokumentu nevyplývá.

Nejvýraznější - a v podstatě fatální - slabinou celého stabilizačního programu je, že je v něm zabudován zásadní rozpor mezi v podstatě (i když jen krátkodobě) přijatelným obsahem a nepřijatelným týmem. Průměrný občan se může ptát, jak chce navrhovaná opatření prosazovat právě tento vládní systém - tedy tým, který tuto zemi do krize přivedl. Navíc tým, který po dlouhou dobu ukazoval jen minimum sebekritiky. Občanům bude nejasné, proč by si měli utahovat opasky právě pod vedením tohoto týmu.

Nebyla to konec konců tato koaliční vláda, pracující pod taktovkou tohoto dirigenta, která měla ještě před třemi lety důvěru občanů ochotných k obětem? A nebyla to tato vláda, která tyto šanci promarnila ve snaze vylepšit si volební preference a chránit své politické pozice? Navíc: nebyla to právě vláda tohoto ministerského předsedy, která proslula svojí arogancí a neschopností komunikovat s občany a opozicí? Vláda, která občanům v podstatě lhala? Dlouhý seznam problémů se přece neobjevil přes noc.

Tyto otázky jsou relevantní, neboť souvisí s dalším podstatným problémem, na němž závisí osud stabilizačních opatření - nutnost sociálního smíru. Je opravdu realistické očekávat, že odbory dají právě této vládě ještě jednu šanci? Jinými slovy: kosmeticky poznamenaná vláda pod vedením tohoto předsedy bude mít velké potíže prodat svá nejnovější krizová opatření jak veřejnosti, tak odborům. A to znamená vážné nebezpečí pro stabilizační program i pro vládu samotnou.

Jak již bylo řečeno, kritická analýza problémů, která se v dokumentu objevila, mohla - a měla - posloužit jako kvalitní jádro vládního programu nové vlády. Namísto toho se rozhádáná koalice po více než týdnu trapného dohadování a kupčení rozhodla nahradit několik ministrů. Efekt takové výměny byl smazán ještě před tím, než se mohl vůbec začít pozitivně projevovat. Zjevná

neochota k personálním změnám byla zřejmá zejména u jednání gréui jednotlivých koaličních stran. Z celého procesu "rekonstrukce" vlády byla citit především snaha jednotlivých stran a mnohých ministrů udržet pozice za každou cenu. Obecnější zájmy musely ustoupit do pozadí.

Josef Lux se pokusil situaci řešit tím, že nabídl, aby z vlády odešel jak on, tak Václav Klaus. To by ovšem znamenalo demisi a vytvoření nové vlády pod novým předsedou. Stabilizační balíček oznámený takovou vládou mohl by mít jakousi šanci na úspěch. ODS se ale odchodu Václava Klause vzepřela. Za tímto krokem byla obava, že se strana bez Klause rozpadne.

Takové jednání pouze potvrzuje, že ODS je především Klaus - nikoliv skutečná autonomní liberální - konzervativní strana, která by si vydobila právo na svou vlastní existenci i bez osvětleného vůdce. V této skutečnosti se skrývá pro českou politickou scénu poměrně velké nebezpečí. Pokud ODS nemůže fungovat bez Klause, znamená to, že bude Klause bránit i tehdy, kdy už to bude pro další vývoj české společnosti zcela kontraproduktivní.

Znamená to také, že změny, které by mohly zachránit koalici - například nahrazení Klause Josefem Zieleniecem coby předsedou vlády a ODS - jsou v podstatě neuskutečnitelné. ODS se bude zuby nehty bránit i dalším možnostem, jako je například nestraničský předseda vlády nebo nahrazení Klause Josefem Luxem či Michalem Žantovským. Pokud stabilizační program neptnese jakoby zázrakem rychlé pozitivní výsledky, krize se už nebude moci vyřešit demisí a vytvořením vlády nové na koaličním základě. Bude vyřešena předčasnými volbami, které by mohly znamenat zdrcující porážku koaličních stran. Pro obě občanské strany by taková porážka mohla vyústit do jejich rozpadu.

Článek Václava Bendy - senátora za ODS na straně 2. a 3. potvrzuje slova Jiřího Pehe, že arogance a podceňování občanů má ještě stále své místo v ODS.

(poz. Redakce)

HIMALÁJE - PRUDCE PO PĚTAPADESÁTCE

Jiří Švehla

Jako spousta jiných věcí, všechno to začalo nevinným telefonem. Někdy po velikonicích 96 mě zavolal Ivan, že se chystají na výšlap do Himalájí a jestli bych nechtěl jet také. Pochopitelně, že moje reakce byla víc než pozitivní. Celý život jsem se těšil, že se tam jednou vydám. Zmínil jsem se o tom svému mladšímu synovi Martinovi a ten hned, že by se přidal. Zavolał jsem Ivanovi, jestli by to šlo. Ten to předhodil ostatním lidem, kteří měli jet. Nic nenamítali a tak jsme se začali chystat dva.

Prvně byl určen termín, konec září a začátek října 96. Lidé si rozdělili úkoly a začaly přípravy. To vše mimo soukromého tréninku jak to každému vyhovovalo, a jak to vycházelo podle zbouranosti jeho tělesné schránky. Původní plán byl obejít hlavní hřeben Annapurny (Annapurna znamená Bohyně Bohatě Sklizně), s přechodem jednoho průsmyku 5500m vysoko. Problémy však začaly brzo. Ne každý mohl odjet na čtyři týdny, proto jsme se rozdělili na dvě skupiny. Ti šťastnější, co mohli odjet na čtyři týdny zůstali tři - Dan, Wanita a Jane. Ti méně šťastní, co mohli odjet jen na tři týdny byli dva. Moje maličkost a náš Martin.

Jakožto paprda nedaleko šedesátky jsem byl pověřen vypracováním podrobného itineráře. Bylo to pro mně hračka, protože jsem se už dlouhá léta po Himalájích toulal, byť jen prstem po mapě. Topografie mi však byla tak blízká, že jsem si připadal jako když se jede do Tater nebo na Jihlavku. Oběma skupinám byl předložen plán, kde, kdy a jak by měli ve který den být. Dokonce i se jmény hotelů ve městech. Ale když jsme začali jít po svých, tak jsem byl spíše průvodce od hospody k hospodě. Nepálské osady se vyskytují i na těch nejnejnějnějších místech a strmých svazích kolem 3000m. A i osada o třech domech má občerstvovnu pro pocestné. Patří to k dobrým mravům a pro nás to bylo jako stvořené.

Ve čtvrtek 26. září se už nikdo nevěnoval výdělečné činnosti a každý horečně chystal to poslední. Večer ve

20,30 jsme odlétali z letiště Maskot. Pro mně to znamenalo opustit domov v doprovodu ženy Mily už kolem čtvrté odpolední. To mám za to, že už skoro 25 let žijeme v Modrých Horách. Tak tedy autem na nádraží, vlakem do Sydney, autobusem z hlavního nádraží na letiště a v 18:30 jsme tam byli jako na koni. Po nezbytných procedurách, loučení a fotografování (to aby věděli, jak nás dát dohromady vrátíme-li se domů po kouskách), jsme se nalodili do Jumba Alitalia. S mezipřistáním v Melbourne jsme konečně v 6 hodin dosedli v Bangkoku. Překvapilo nás, jak převážně italská pasažéři po zdržení dosednutí na runway začali tleskat. Letadlo nás vyplivlo do moderní klimatizované haly, tam jsme prošli formalitami a pak už se ocitli v sauně před letištěm. Protože jsme měli čas až do večera do půl osmé, kdy startovalo letadlo Royal Nepal Airlines, rozhodli jsme se trochu podívat po Bangkoku.

Jízda ranní dopravní špičkou v tomhle městě, je něco, co se tak snadno nezapomene. Jezdí se tam, jak je zvykem v civilizovaných zemích VLEVO. Tak jako u nás v Austrálii. Tam ale veškerá podobnost končí. Ulice jsou přeplněné chodci, cyklisty, rikšami, motorkami převážně 50 - 125cc dvoutakty pálení s benzinem olej a pak TUK TUKY - to jsou motorové tříkolky s bantamovými koly jako skútr. Jedno kolo vpředu, řídítka a vzadu sedadlo pro dva. Je to kryté a hnané stejným motorem jako motorky. Dále jsou tu auta, nákladáky a mezi tím vším se proměňují posvátné krávy ignorující každého a všechno. Obrovským průšvihem v dopravě je dopravní slon. Viděli jsme tři naložené banány, jak se rozvážně šoulali hustým provozem. Na zpáteční cestě jsme se dozvěděli, že vláda uvažuje o vyloučení slonů z městské dopravy. Jsou prý pomalí, zdržují tok a znečišťují ulice. Sice je těžko si představit, že ty by mohly být ještě špinavější, ale když takový elefant vykoná potřebu, tak už to něco znamená. Menší dopravní prostředek se v té kupě ztratí a větší dostane smyk. Musím říci, že všechny dopravní prostředky jsou maximálně využité. Větší, jako autobusy a nákladáky jsou přecpané cestujícími, kteří visí ze dveří a ještě se jich pěkná hromádka veze na střeše. V osobním autě můžete napočítat až 10 pasažérů a to jsou to prosím,

staré Toyoty Corolly, ne nějaké velké limuziny. Na maličkých motorkách nejezdí zásadně jen jeden, ale obvykle tři až čtyři cestující. Na nádrži je dítě do věku dvanácti let, které je dopravováno do školy, řidič tatinek v obleku jedoucí do práce, za ním další už větší dítě a vzadu bočním posemem maminka napucovaná a nastrojená v sári.

Jako první pamětihodnost jsme navštívili svatyni sedícího Budhy. Než jsme byli vpuštěni dál, museli jsme se vyzout a pak jsme pěkně po ručně tkaném koberci mohli dovnitř. Trůnil tam asi 2,5m vysoký sedící Buddha, lesknoucí se jak klika u dveří. Není ale z mosazi, jak by se zdálo. Řekli nám, že je 600 let starý a váží 5,5 tuny - a všechno čisté zlato. Po prohlídce svatyně jsme jeli na dalšího Budhu, tentokrát stojícího. Ten měří kolem 30 metrů a je jen pozlacený.

Bylo už po poledni a náš taxikář se zeptal, kam nás má zavést na oběd. Dostal odpověď, že půjdeme tam, kam chodí i on. Nejdříve se nás snažil přesvědčit, že by to pro nás bylo moc pálivé a kofeněné. Nedali jsme se, a tak nás zavedl do lidové jídelny. Tam jsme u vchodu dostali za pár peněz jakési poukázky na jídlo a byli jsme vpuštěni do tohoto ráje labužníků. V hale byly desítky malých kšeftíků s jídly a my neměli ani nejmenší představu co to je. Zdejšími klikyhákům jsme nerozuměli a latinkou tam nic napsaného neměli. Nic nemělo alespoň trochu povědomé tvary podle kterých bychom usoudili o co vlastně jde. Poznali jsme jen rýži a pečivo. Hrdinně jsme si vybrali něco o čem jsme předpokládali, že můžeme sníst. A taky jsme to snědli. Pálilo to jak sto ďáblů, ale jinak to bylo docela chutné. Po jídle jsme se vydali na další prohlídku. Celé město vypadá jako jedno obrovské staveniště. Trochu mě to připomnělo srdce Evropy před více než čtvrt stoletím.

Kolem půlnoci jsme přistáli po skoro třihodinovém letu v Kathmandu. Z letadla pěkně po schůdkách a po svých do letištní haly. Tady na nás čekalo milé překvapení. V chumlu taxíků, rikšů a jiných naháněčů na nás už skoro tři hodiny čekal majitel hotelu Garuda i s minibusem. Ocenili jsme to. Během patnácti minut jsme byli v pokojích, a ještě nás stačili upozornit, že druhý den nemůžeme jet autobusem do Pokhary, protože autobus odjíždí už v 7 hodin a

jízdenky se dají koupit až v devět. Tedy evidentně až na druhý den.

Dvacátého osmého září byla sobota a v Nepálu měli vlastně neděli, tedy šábes. Naštěstí nejsou orthodoxní a tak byla spousta obchodů otevřena. Znečištění vzduchu jako v Bangkoku, díky podobným dopravním prostředkům, jen je tu více motorizovaných tříkolek, posvátných krav, toulavých psů a občas i prase. Nad tím vším krouží dravci zvící orla a připomínají hladové supy kroužící kolem mršiny. Ten vzduch byl tak silnej, že by se v něm nějaká ta mršina ztratila. Podle plánu jsme se vydali do staré čtvrti, kde žijí domorodci. Úzké uličky byly ve věčném příšerí. Po obou stranách byly stánky pod širým nebem. Švec tam spravoval boty, krejčí šil na šlapacím stroji, řezník prodával neuvěřitelně ušmudlané skopové, a hlavu berana měl vystavenou na špalvu. Hrnčíři, zlatníci, zelináři, pekaři, všechno to bylo směstnané v tom maličkém přeplněném prostoru. Tím vším protékala otevřená kanalizace, která tomu dodávala tu správnou atmosféru. Slovo hygiena je tu neznáme. Nádobi se tam myje i prádlo pere v blízkosti kanalizace. Vy si pak dáte doceła chutný oběd na talíři, který se takhle umyla už příští den začnete měnit barvy a další tři dny strávíte v podřepu. Proto jsme jedli jen v našem hotelu, kde i zeleninu umývali v převařené vodě. A ještě jedna zajímavost. Všichni řidiči zde používají zvonky a trubky. Mají v tom totiž nějaký kód. Jen předjetí pomalejšího samohybu znamená nejméně 5 zatroubení. První zatroubí ten co chce předjet. Když ten pomalejší uhne a rychlejší předjíždí, tak v momentě, kdy se mijejí se navzájem zdraví troubením. Po úspěšném předjetí zatroubí ten, co předjel, jako že děkuje a ten předjetý zatroubí odpověď. A tak se tedy nad Kathmandu vznáší malebná kakofonie klaxonů a trubek jako zvuková kulisa.

Druhý den ráno v šest hodin jsme vstali a po snídani se vydali na autobus do Pokhary. Našli jsme ho lehce protože nebyl popsán nám nečitelnými klikyháky, ale pěkně anglicky. Byl to minibus pro 25 cestujících a patřil společnosti Peace and Heaven, tedy něco jako Nebeský klid. Cesta však připomínala pravý opak. Nevysoko nad Kathmandu se válely chuchvalce mračen, když jsme konečně vyrazili a prodírali se ranním provozem. Silnice

široká jen tak asi na dvě auta, sem tam nějaká kráva, zkrátka pochopili jsme, proč těch 200 kilometrů do Pokhary bude trvat osm hodin. Najednou jsme se ocitli mezi prvními rýžovými poli. Povrch vozovky se podobá tankodromu. Autobus každých padesát metrů stavi a pak opatrně projede mohutné díry plné vody a bláta. Bylo nám řečeno, že tady původně býval asfalt. Autobus postrádal nejen jakákoliv péra, ale i polstrování sedadel. A tak jsme každý hrb v silnici cítili přímo v kostrci. Silnice vedla ve strmém a to znamená STRMÉM úbočí hor. Vlevo se zvedal svah jako stěna a vpravo byla díra hluboká 500 metrů. Tam někde dole se vinula stužka horské řeky. Řidič předjížděl zásadně ve slepých zatáčkách a jen tam, kde byla dvojitá čára. První půlhodinu nám to vadilo, pak jsme si zvykli. Raději jsme obdivovali krajinu. I na těch nejstrmějších svazích byly terasy a rýžová polička. Po téhle té silničce se pohybuje veškerá doprava mezi Kathmandu a Pokharou. Není jí málo. Chodci, cyklisté, posvátné krávy, motoroky, auta a tak podobně. Existují tady nákladáky značky TATA (jen to R jim chybí), a ty se vyznačují tou zvláštností, že utrpí poruchu vždycky na tom nejnemožnějším místě. A nikdo je neodtáhne bokem - prostě je začnou opravovat tam, kde se to zastavilo. Převodovka, diferenciál, motor, prakticky celou generálku zvládnou na silnici. Auto je tam tak dlouho dokud není zase pojezdné. Třeba týden či dva. Řidiči i opraváři se nedají vyrušit z klidu. Čekají klidně na náhradní díly pár dnů. Viděli jsme jedny, kteří si dali postel do stínu nákladáku a spokojeně chrupali za hrozného lomu a troubení. Kolem silnic žijí stáda opic s růžovými obličejí a ty obvykle přeskakují přes silnici. Když jede autobus, tak si to namíří přes něj. Prostě skočí na rám okna, odtud se chňapnou zahrádky na střeše a na druhé straně jdou stejnou cestou dolů. Při závratné rychlosti 20 km, nejsou autobusy nebezpečné. Každých pár kilometrů je tu nějaká dědina. Občas jen pár baráků postavených z místních materiálů. Kostra je obvykle z rostlého dřeva nebo bambusu a střechy a stěny jsou tvořeny rohožemi ze štipaného bambusu. Ty lepší mají stěny z blata a ty nejlepší z poskládaných kamenů. Žádná malta, žádná omítka. Střecha obvykle přesahuje stěny tak o dva metry a v tom prostoru, kde je stín

a neprší tam, se odehrává většina rodinných událostí. Tam se pere, vaří, hrají si tam děti a někdy tam do hrnců nakukuje osel nebo kráva. Pec mají uplácenou z červenohnědé hlíny a ty lepší mají dokonce komin. Ten okrový nádech tam má všechno, včetně lidí a dobytka, který je ustájen vedle domku. Nad tím vším krouží velcí dravci a jeden si uvědomuje, že ti lidé tam žijí v souladu s přírodou, že do ní jaksi zapadají.

Asi po dvou hodinách jízdy, když jsme projeli průsmyk a zase spadli do údolí, autobus najednou zastavil a my jsme zjistili, že je to plánovaná zastávka. Stanuli jsme u nepálské obdoby Mac Donalda. Chatrč o třech stěnách, na spadnutí, pár stolů a lavic. Na hliněné zemi měli velký Primus made in India na kterém stál obrovský hrnec s bublajícím olejem. Hned vedle měli kusy plechu a na nich připravovali všechno jídlo. Hnětli rýži, krájeli zeleninu, a to všechno sedíce na hobku. Odvážili jsme se pojist jen nějaké fritované těstíčko, doufaje, že v tom bublajícím oleji všechny bacily zajdou. Asi za dvacet minut řidič zatroubil, všichni jsme našli do našeho autobusu a vydali se na další cestu, která vedla hlubokým údolím podél pěkné horské řeky. Každému vojákovi by srdce zaplesalo kdyby si mohl tu divokou vodu sjet.

Po dvou dalších zastávkách jsme se přiblížili k Pokhare. Údolí se rozšířilo, vozovka se zhoršila a krásný hřeben masivu Annapurny s dominantní Machapuchare nebyl vůbec vidět díky hustým mračenům. Lidé z hotelu, kteří na nás čekali nás posadili do dvou osobních aut (Toyota Corolla 1976) a hbitě nás zavezli k hotelu. Cestou jsme si stačili všimnout, že po ulicích se potuluje podstatně víc posvátných krav, jezdí tu zajímavá vozidla, připomínající půdní frézy blahé paměti ve střední Evropě. Říká se jim "walking tractor" a je to pomsta z Číny. Co nás však nejvíce zaujalo byla auta. Všechna stejná, stejná značka, stejný model. Patrně tady zvládli kloning Toyoty Corolly v roce 1976.

(pokračování příště)

Kniha - přítel člověka, člověk - přítel knihy.

Snad si je možné představit člověka, který ostentativně dává najevo nechut k divadlu. Jiný nesnáší film a další dává přednost hokeji před návštěvou galerie, tamten nenávidí dechovku a onen nezná kromě dechovky jinou muziku. Zájem lidí jsou potěšitelně pestré a různorodé. Ale zkuste si představit průměrného občana, který s vervou, s jakou milovník opery potírá jazz, prohlásí před svědky: "Já nenávidím knihy!" Znáte někoho takového? Ne, je to absurdní představa. Kniha je člověku už dávno dobrým přítelem. A tak lidé čtou všude, v metru, v tramvaji, v čekárně zubaře i při čekání na milovanou dívku. V zimě se čte u kamen, v létě na plovárně, čte se i přes zákaz rodičů s baterkou pod peřinou.

Proto jsme teď pro vás připravili zajímavosti a kuriozity ze světa knih. V koláži si můžete smyslout na autentických záznamech hovorů kolem knihkupeckého pultu, zasmát se nad úryvky z dopisů čtenářů i nahlédnout do zákulisí knihkupectví i nakladatelských domů.

A pro začátek učená definice knihy:

"Kniha - literární nebo obrazová neperiodická publikace, která vytváří myšlenkový nebo výtvarný celek, zpravidla vytištěná a knihařsky zpracovaná."

VÍTE ŽE ?

Ve světě existuje 35 miliónů titulů nejrůznějších knih. Každý rok se tento počet zvyšuje o dalších 450 000 titulů. Do roku 2000 se délka police ve "světové knihovně" prodlouží o dalších 50 kilometrů.

Nejneobvyklejším zvukem v lidské řeči je "ř". Vyskytuje se jen v českém jazyce.

Nejběžnějším zvukem v lidské řeči je "a", které se vyskytuje ve všech známých jazycích.

V 17. století byl v Itálii navržen stroj, který měl urychlit čtení knih. Bylo to jakési mlýnské kolo, kde místo lopatek byly instalovány podložky pro knihy.

Vynálezce si myslel, že takové zařízení umožní číst několik knih najednou.

Nejrozšířenější řeči, kterou mluví největší počet lidí na světě, je severočíňština (či mandarinština). Počet jejich uživatelů se odhaduje na 590 miliónů.

Jazykem s nejmenší slovní zásobou je "taki-taki", jímž hovoří někteří Indiáni ve Francouzské Guayaně. Má pouze 340 slov.

Řeči s největším počtem písmen je khmérština (74), nejméně má havaština (12 - a to a, e, h, i, k, l, m, n, o, p, u, v.)

Jazykem s největším počtem souhlásek je jazyk kavkazských horalů "ubyx" s osmdesáti souhláskami. Nejméně jich má indiánský jazyk mohawk - sedm rozličných souhláskových zvuků.

Z DOPISŮ ČTENÁŘŮ

Chtěla jsem "Syn čarodějnice" a poslali jste mě to, ale je to strašně tlusté. Mám ráda krátké příběhy, tohle bych nečetla. Ráda bych to vrátila a Syna vyměnila za něco jiného.

I. R.

Děkuji vám za knihy, které jsem si objednala a vy jste mi je zaslali. Nechala jsem je však na stole a on je vzal manžel. Není už mým manželem, i když jsme se ještě nerozvedli. Tak už mi je nedá zpátky. Pošlete mi je ještě jednou, a kdyby mi je manžel vrátil, tak je od vás nepřijmu.

K.L.

Na auto nemám peníze, na pračku ženu a na knihy čas. Co jste mě poslali poštou za knihy jako objednané, ač byly neobjednané, je bláznovství. Vracím všechny - Emocionální problémy, Příručku pro řidiče, Umění sebevlády a Idiot.

V úctě žádnéj bíbec K. H.

Chtěla bych tu knihu....Taková to....Měli jste ji nebo ji budete mít. Takovou, no.... O kytíčkách a je to zamilovaný. Jakkak se to jmenuje? Mluvili o ní v rádiu a strašně směšně to vypadá. Určitě už musíte vědět, vždyť jsem vám to tolik přiblížila....

J. K.

Sprosfáci! V životě jsem si žádnou knihu neobjednal, natož u vás! Tak vám to vracím Duševně nemocný mezi vámi..
N. P.

Pošlete mi tři knížky anekdot a jednu knížku nemravnou, můžou tam být i nahé ženy nebo muži, dobře zaplaťte. Jestli tam budou i sprosté anekdoty nebo něco pro zasmání, čím víc tím líp, předem vám děkuji...

J. Š.

Inzerované knihy na Vánoce jste mi poslali na Velikonoce. Napravte to tím, že mně pošlete teď Párala, který má vyjít v roce příštím.

J. C.

Nemohu jinak, než s hořkými pocity vám připomenout, že neplníte vaše závazky vůči svým čtenářům. Kovařikovu knihu "Literární toulky Moravou", jsem musel urgovat, napsali jste mě, že k zdržení došlo v důsledku požáru. Včera jste mi neprodali knihu, protože jste měli inventuru. Jestli se to bude opakovat tak - i když nejsem žhář - vám budu přát další požár...

V. S.

ZE ŠKOLNÍCH SEŠITŮ

Hus byl reflektorem pražské university. Napsal Výklad desatera a pátera...

Co je to anotace? Je to stručný a dává se to do výlohy!

Musset se seznámil se Sandovou, kdy tato spisovatelka měla za sebou několik knih a rozvod...

Jungmann patřil mezi vynálezce českého jazyka...

Jesenius na Slovensku jako první pitval Habsburky...

Václav Thám se pro nevěru své ženy stal alkoholikem, ale ještě předtím redaktorem...

František Palacký byl dokonale srostlý s Čechy... Vyvrátil všechny nepravdy a nazval je dějinami...

Hálek se narodil v Dolíku u

Mělníka. Zamiloval se do dcery a vzal si ji za ženu. Tak vznikly kvůli Dorotě Večerní písně otrocka. Na rozdíl od Nerudy se šťastně provdal....

Jaroslav Vrchlický se narodil v Lounech, kde byl jeho otec houževnatý obchodník. Protože v semináři nevydržel, přestoupil na spisovatele. Složil hodně veselých knih. V jeho veselohře Noc na Karlštejně šla manželka Karla zkontrolovat, co tam dělá...

Svatopluk Čech měl těžké dětství, protože mu matka umřela již v kolébce...

Otakar Březina byl neduživý a celkově nedodělaný...

Z KNIHKUPECKÝCH PULTŮ

Chtěla bych kuchařku pro snachu. Vite mě jde o syna...

Dejte mi dětskou knížku pro sedmiletého vnoučka, pak něco pro sedmiletou vnučku mého druhého zetě a něco na osm a půl, může to být i na devět.

Včera jste mi řekli, že budete mít Umění sebevlády zítra a to je dneska. A vy mě teď tvrdíte, že ji budete mít příští týden. Tak taďy u mě končí umění sebevlády!

Jestli mi tu knížku, kterou chcete a vy ji nemáte v krámu, nevyndáte z výlohy, kde ji máte, tak si ji vyndám sám a pak uvidíte k čemu vám mohla být výloha...

Halo, mohu mluvit s vedoucím? U telefonu.

Pak vám chci říct, že jsem s vámi domluvil!

Pani, vy hledáte v prodejně Libora a nevíte, jak vypadá? Před chvílí šel vedle do expedice a je velkej hezkej jako já.

Dobrý den. Jestli jdete za vedoucím, tak je vzadu, ale jinak tu není. A jestli nejste jeho známej, tak přijďte příští týden, on má od minulého týdne dovolenou.

A NA ZÁVĚR RADY MOUDRÝCH

Knihy jsou lidem tím, čím perutě ptákům.
PUŠKIN

Za všechno, co je ve mně dobrého, vděčím knize.
GORKIJ

Četba pěkné knihy je nepřetržitým dialogem, v němž kniha mluví a vaše duše odpovídá.
MAUROIS

Velký talent nemůže mít malý člověk.
LA ROCHEFOUCAULD

Rozumět něčemu, to znamená nalézt v tom něco, co je naše, a právě to objevování sebe mimo nás je to, co nás těší.
THAKUR

Kdyby myšlenka nebyla tak proklátě chytrá, byl by člověk v pokušení nazvat ji ze srdce hloupou.
SCHILLER

Umění je dlouhé, život je krátký.
HIPPOKRATES

Važme si dobrých knih nad zlato a drahé kamení, ježto jsou nejvěrnějšími průvodci, kteří nám ukazují cestu ke cnosti a moudrosti.
KRAMERIUS

Moudří lidé mluví, protože mají co říci. Blázní, protože by rádi chtěli něco říci.
PLATÓN

Ušlechtilé lidské činy zapisujeme do vody.
SHAKESPEARE

Všechny dobré zásady jsou již v knihách napsány. Nyní už jen zbývá je uskutečnit.
PASCAL

A ÚPLNĚ NAKONEC

Zde mrtví otevírají oči živým.
Nadpis nad knihovnou v Murcii

(Vybráno publikace Kniha přítel člověka - člověk přítel knihy - kráceno)

Zveme vás do divadla:

Austrálie objevuje Čapka.

Karel Čapek je náš neznámější spisovatel a dramatik. Jeho knihy i divadelní hry byly přeloženy do mnoha jazyků a dá se říci, že za ta léta neztratily nic ze své aktuálnosti. Čapkovy vidění světa jakoby vůbec nebylo staré více než šedesát let. Vždyť například jeho divadelní hra R.U.R. by klidně mohla a možná, že i měla být předlohou k modernímu sci-fi filmu. Její varování, abychom nezapomínali být lidmi, je platné i dnes. Humanismus a lidství je i téma hry "Ze života hmyzu" (The Insect Play), kterou napsal s bratrem Josefem a kterou si vybrala divadelní škola The Art Umbrella pro svoje letošní absolventské představení.

Bude jistě zajímavé se podívat, jak se s touto problematikou vypořádají mladí Australané.

THE INSECT PLAY

režie: Bruce Love

16. července 1997

Začátky představení:

11,00 - 14,00 - 20,00

The Sutherland Entertainment Centre

Eton Street, SUTHERLAND

Vstupné: \$ 15.- con: \$ 12.-

Rezervace vstupenek (02) 9521 8888

Máte rádi Shakespeara?

Pokud ano, nabízejíme vám představení jedné z jeho méně známých her "Measure for Measure" která byla napsána v roce 1604, a do češtiny se obvykle překládá jako "Okno za okno". Hra vznikla v jednom z nejpesimističtějších období Shakespeareova života, v době, kdy napsal dramata jako je "Othello", "Kráľ Lear" či "Mackbeth". Je překvapující tím, že se vlastně jedná o komedii. Shakespeare, ale tvrdil, že je to takzvaná "černá komedie".

"Measure for Measure"

Režie: Mark Mathews

Pilgrimage Theatre

Pitt Street, Sydney

Předpremiéry: 4. 5. 6. července

Premiéra: 8. července ve 20,00

Závěrečné představení: 2. srpna

Vstupné: \$ 20.- con: \$ 15.-

Rezervace vstupenek:

(02) 9261 8981

Chrti

Chrti byli používáni jako lovečtí psi už v dobách staroegyptských králů. Pozoruhodná... (1. tajenka) jím umožňovala běh, jehož rychlost překračovala mnohdy i 60 km/hod. Dnes je všechno jinak. S chrti se setkáváme pouze na dostihových drahách nebo jako se společenskými psy. Na dostizích už nehoní zajíce, ale jen... (2. tajenka). Na rozdíl od jiných plemen nesledují kořist čichem, ale zrakem. Ve středověku to byli módní psi knížecích dvorů. Některá plemena chrtů: greyhound, whippet, barzoj, afghánský chrt.

SLABIKOVÁ KŘÍŽOVKA

VODOROVNĚ: A. Dvojakost; potřásati. — B. Čeledě šelem; šikmo. — C. Jihoamerické obaly z pletiva a kůže; oblinina teplých krajín; bezohledný člověk. — D. Získaný ze stonků; slovensky „ihúta“. — E. Náhončí ve sportu (slangově); bolivijský hlodavec; na blížie neurčené místo. — F. Živočich ženského pohlaví; starověké strunové nástroje; popravčí. — G. Patřící vedoucímu fakulty; malá bylina (parnasle). — H. Mládě domácího zvířete; neotevřený člověk (obecně); duté stromy. — I. Český herec; ženské jméno; lehodné jídlo. — J. Slepičí nemoc; jednotka svítivosti; pletivo pod kůrou stromů. — K. Autor Ferdý mravence; hemisféra. — L. Opravdový; izolovaná plošina; dělení úhlu na tři stejné části. — M. Bezbarvá kapalina; novinky; český historik umění. — N. Stříelná zbraň; návoz. — O. Provolávání slávy; mužské jméno; cirkusové arény. — P. Bezzvučně; lámat slupku na malé kousky. — R. Ruský dvoukolový vozík; lenošky.

SVISLE: 1. Světelné úkazy na obloze; jiho-slovanská vesnice; provazy se smyčkami; ukláněti se po skončení představení; ortografie; nálepka. — 2. 1. tajenka; peckovitý; vročovat; škůdci šatů. — 3. Jemné tkaniny; české město; končetina; dítě (hanlivě); část těla; hle (nářečně); omamný prostředek. — 4. Zaměstnanci hutí; vymleté prohlubně; telefonovati do skladiště; jihoamerická step; žito. — 5. Pořadová číslovka; stráž; žlab; matka (nářečně); francouzský skladatel; využívající triků; dopolední koncert. — 6. Druh lamy; drahý kámen; ráže; 2. tajenka. — 7. Severoamerický strom; vytáhnouti z pochvy; přepravovati se pomocí byčklí; vysoká bylina; doleji; starogermánské písemné znaky.

Pomůcka: mesa, moko, Lalo, serony.

	1	2	3	4	5	6	7
A				H			
B				N			
C	S	E	R	O	N		D
D	L	O				L	A
E	L	A	N	A			K
F	S	A	M	I	C		K
G	D	E	K	A	N	O	V
H	T	E	L	E	H	A	L
I			F	A	T	I	M
J			K	A		L	A
K	S	E	K	O	R	A	P
L				M	E	S	A
M	V	O	D	A	N	O	V
N				N	A		N
O	V	I	V	A	L	E	O
P	N	E	M	O	D	R	O
R	T	A	L	I	G	A	L

HABER - PILOT
Pty Limited
PRODUCTION

AUSTRALSKÉ LISTY

Vydává: **HABER - PILOT** Pty Limited
A.C.N. 002 830 613
7 Boonah Street
WENTWORTHVILLE
NSW 2145
Tel. (02) 9636 1873
Fax. (02) 9631 2024

Vedoucí redaktorka:

Jana Haberová a redakční kruh

Názory redakce se nemusí ztotožňovat s obsahem příspěvků.
Časopis vychází jednou za dva měsíce,

FINANČNÍ PORADENSTVÍ

Saxby Bridge

*Máte problém s vysokými daněmi?
Nemáte dostatek financí na koupi nového domu?
Chcete proniknout do světa burzovních spekulací?
Nejste spokojeni s bankovními službami?*

Na tyto a mnoho jiných otázek vám může pomoci najít odpověď

Radim Haupt (B.Ec.)

nezávislý finanční konsultant

- cena? - 45 minut vašeho času!

Pro bezplatnou konzultaci volejte (02) 9202 2400
Saxby Bridge Pty Ltd A.C.N. 057 915 312
Saxby Bridge House, 4 O'Connell St.,
SYDNEY NSW 2000

NEW AGAIN

PTY LTD

Opravy karoserie, nový lak, vnější i
vnitřní úpravy, odstranění rezu, všechny
modely a druhy aut.

BODY REPAIRS

7 b PERAK St. MONA VALE
telefon: (02) 9999 2595

**Stěhování nábytku,
mezistátní - zámoří.**

**Brisbane, Melbourne - týdně
Nth QLD, SA & WA - čtrnáctidenně.
(02) 9365 5535**

**Bezplatné porady.
Bezpečné a odborné uskladnění.
fax (02) 9365 5304**

Zveme vás na nezapomenutelnou dovolenou MAGNETIC ISLAND

Ostrov věčného léta, romantických zálivů, zlatých pláží a kokosových palm, je osm kilometrů od Townsville v severním Queenslandu. Má rozlohu 52 kilometrů a je z větší části národním parkem. Ostrov má všechny služby města, obchody, 15 výborných restaurací, 4 turistické resorty, golfové a tenisové kurty, plachetnice, procházky panenskou přírodou. Je zde zábava pro dospělé i pro děti.

Nabízíme moderní, kompletně vybavené dvoulůžnicové (pro 5 osob) a jednolůžnicové (pro 3 osoby) byty na pláži Nelly Bay s nádherným výhledem na moře. Na požádání zašleme fotografie a další informace. Navštivte nás a my vám promítneme video.

Týdenní pronájem - \$290. - za jednolůžnicový byt.

Beachside Palms Holiday Units

Frank Baychek

7 Wilberforce Ave, Rose Bay, NSW 2029, tel (02) 9371 9164

Pohled z okna bytu.

1a Palmerson Grv. (roh Atherton Rd) OAKLEIGH 3166

Tel: (03) 9564 7679 Fax: (03) 9564 7752

AH: (03) 9801 2796 Mob: 041 201 6556

Lic. No. 31446

ZAŘÍDÍME:

*Vaše cesty do celého světa.
Návštěvy z České i Slovenské republiky.
Cesty kolem světa. Ubytování, půjčování aut.
EURORAIL- vlakem po Evropě.
Cesty lodí, autobusové zájezdy.
Cestování po Austrálii a další.*

AUSTRALSKÉ LISTY
JEJICH BUDOUCNOST JE NA VÁS

CTĚTE
PODPORUJTE
ODEBÍREJTE

SUSTEK

LUST NOMINEES P/L TRADING
AS PAINT SPOT
DISTRIBUTORS OF PAINT
AND PAINTERS' SUPPLIES

Ph: 9557 4109, 9557 2863

Fax: 9557 4924

37B Centre Rd, Bentleigh 3204

BENTLEIGH PAINT SPOT

**Chcete vymalovat dům,
zkrášlit byt?
Využijte služeb české firmy,
která nabízí všechny služby
pro malíře,
spolu s radou odborníků.**

volejte: 03 9557 4109, 03 9557 2863

APPLIED COMPUTER SYSTEMS (Australia)

Nabízí systém vytvoření cvičení pro vás!

(viz obě)

MULTIMEDIA

Capture video in real-time to your hard disk. Editing with special effects and sound. Playback under Windows in true colours. Full motion CD video playback

TV-VIDEO

Live TV on your PC. Capture single frame at 320 x 240. Tinting or photo retouching. Full motion sequencer. Record to tape in S-VHS quality.

VIDEO-PRO

Linear or nonlinear editing. Quality of output up to Betacam. Time code for single frame accuracy. Adjustable compression digital recording.

CZECH

AIRLINES

FLY OK FLY ČSA

**POHODLNÁ CESTA DO
PRAHY A EVROPY
S VÝBORNÝM SPOJENÍM ZE
SINGAPURU A BANGKOKU**

Kontaktujte naše cestovní kanceláře nebo přímo:

**CZECH
AIRLINES**

Suite 809, AUSTRALIA SQUARE TOWER, SYDNEY
P.O. BOX H110, AUSTRALIA SQUARE, NSW 2000
TELEPHONE: 9247 6196 FACSIMILE: 9232 1713